

დაარსებულია 1918 წელს.
შაბათი, 15 აგვისტო, 2009 წელი.
№ 162 (6263)

ელექტრონული ფოსტა: sakresp@ayety.ge ვებ გვერდი: www.open.ge/sakartvelos-respublika ფასი 50 თეთრი.

ვინა თქვა, პრეზიდენტი გაზეთებს არ კითხულობსო?

აგერ, ბატონო, როგორც იტყვიან, ყურთაგლეჯა აქეთ ოპოზიციასა და ხელისუფლებას გაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკაზე“! ჩანს, პრეზიდენტმა ჯიხურში ვერ მიუსწრო ჩვენს გაზეთს და ლევან და გიორგი გაჩეჩილაძეების მიერ ნაყიდ გაზეთში იჭყიტება. ასე რომ ჯიხურში ძებნას გაზეთზე ხელმოწერა ნამდვილად სჯობს. მით უმეტეს, თუ თვეში სულ ათ ლარს გადაიხდით და დილაადრიან შინ მოგართმევენ გაზეთის ცხელ-ცხელ ნომერს... იმედია, ის სახელმწიფო მოხელე, რომელიც, პრეზიდენტის მიბაძვით, აქამდე სათოფრზე არ ეკარებოდა პრესას, დღეიდან, ისევ პრეზიდენტის წაბაძვით, არა მარტო დაინწყებს გაზეთების კითხვას, არამედ გამოიწერს კიდევ ჩვენს გაზეთს, თანაც არა ერთი თვით, რასაც თავის თავს არ აკადრებს, არამედ მთელი ერთი წლით... ახლა იმას არ იკითხავთ, ეს ჩვენი ძვირფასი მანესტროელი გმირი გია (გიორგი) გაჩეჩილაძე რატომ არის ასე გაოცებული და ხელეზგაშლილი?! რატომ და, თვითონვე გაჰყვირის ყველას გასაგონად: „არა, ძმაო, მიშა კი არა, ეს „საქართველოს რესპუბლიკა“ ყოფილა მაგარი. მე სხვა გაზეთის წამკითხველი აღარა ვარ!“

- ქართველი პრის ბიბლია 5
- ქართული კულტურა ნების ნაპირგზა 6

- ჩვენ ისე უთანასწორო ტეპო ვართ, რაღბან 4
- რუსეთი არ იხვლება...
- БЕЙ ЧУЖИХ, ЧТОБ СВОИ БОЯЛИСЬ 4
- ფინაჩების ლეგიონი, ანუ „ეპლტის ორდენი“ – საქართველოს ნაპრებს 10

თავისუფლება პოლიტპატიმარ ვლადიმერ პასანიას!

სამეგრელოს რეგიონალური საზოგადოებრივი უსუსესთა კავშირის „სხუნუს“ მიმართვა

სამეგრელო-ზემო სვანეთის ოლქის პროკურორს ბატონ როლანდ ახალაიას

ზუგდიდის რაიონის პროკურორს ბატონ კონსტანტინე არნანიას

ზუგდიდის რაიონის სასამართლოს თავმჯდომარის მოვალეობის შემსრულებელს ბატონ დავით კეკელიძეს

იხ. 3 გვ.

კავშირ „სხუნუს“ წევრთა საყურადღებოდ!

2009 წლის 18 აგვისტოს 11 საათზე იწყება კავშირის საპატიო წევრის აკადემიკოს ვლადიმერ ვასანიას სასამართლო პროცესი. კავშირის წევრებს (მსურველებს) გთხოვთ, დაესწროთ, რათა გამოვხატოთ ჩვენი თანადგომა კოლეგისადმი.

უსუსესთა კავშირ „სხუნუს“ გამგეობა.

ტვირთი

აფხაზებო! — თქვენი ყოფნა-არყოფნის საკითხი დგას!

აფხაზეთის ლეგიტიმური მთავრობის თავმჯდომარე გიორგი ბარამია აფხაზ ხალხს ენაშურის სიღირსად მიიხსენებს. მიგრაციის ტიპის მართლმადიდებლურ აფხაზურ და ინგლისურ ენაზე შედგენილი...

პირდაპირი თანამშრომლობა, რომელიც აფხაზებს აძლევს მათთვის საჭირო ინფორმაციას, უფრო მეტად უზრუნველყოფს მათ. აფხაზების მიერ დატოვებული ტერიტორიების დაბრუნება, აფხაზების უფლებების დაცვა, აფხაზების უფლებების დაცვა, აფხაზების უფლებების დაცვა...

რამ ზომიერება და სიკეთე ახარებს აფხაზებს? უფრო მეტი უფლებების დაცვა, უფრო მეტი უფლებების დაცვა, უფრო მეტი უფლებების დაცვა...

„გავიხსენოთ 1992 წლის ტრაგიკული მოვლენები, როდესაც აფხაზების მიერ დატოვებული ტერიტორიების დაბრუნება, აფხაზების უფლებების დაცვა, აფხაზების უფლებების დაცვა...

უშუალოდ საპარტიო უფლებების დაცვა, უფრო მეტი უფლებების დაცვა, უფრო მეტი უფლებების დაცვა...

დავამთავრო აფხაზ ხალხის სერიოზული დაზარალების, რომლებიც ისტორიის მიხედვით დადასტურებულია...

ერთხელ გამოვიჩინა სიბრძნე. დღეს რომელიც არასდროს საჭიროა კონსოლიდაცია, საერთო ძალისხმევა. უნდა განისაზღვროს მისი დანიშნულება მიუღწეველ ვაჭარებს, რომლებიც აფხაზების წინაშე სიბრძნე და სიბრძნე...

მეტი უფლებების დაცვა, უფრო მეტი უფლებების დაცვა, უფრო მეტი უფლებების დაცვა...

დღის ალიანს-ჩალიანი

პატივი ეცით სამართლებლო სუბიექტებს!

აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სახელმწიფო ადვოკატის განცხადებით, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის სახელმწიფო ადვოკატის განცხადებით...

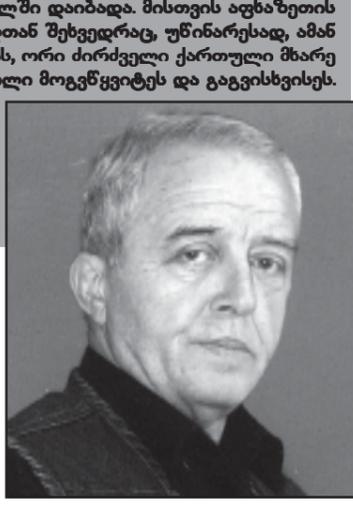
ჩვენთვის ძალიან მნიშვნელოვანია სამართლებლო სუბიექტების დაცვა. სამართლებლო სუბიექტების დაცვა, სამართლებლო სუბიექტების დაცვა...

სამართლებლო მოქალაქეებს პოლონეთში ვიზიტი დაიწყო

პოლონეთის ძალაში აფხაზ-პოლონური დიპლომატიის განყოფილების განცხადებით, პოლონეთის ძალაში აფხაზ-პოლონური დიპლომატიის განყოფილების განცხადებით...

შაბათის სტუმარი

მნიშვნელოვანი წილი უკავია გულში დაიბადდა. მისთვის აფხაზეთის ტყვეები მშობლიურია. მწერალთან შეხვედრას, უნდა იხსენიებდეს, ამან განაპირობა — აფხაზეთში ფაქტი გვიდგას, ორი ძირითადი ქართული მხარე — აფხაზეთი და შიდა ქართული მოგვეყვებოდეს და გავიხსენიებდეს.

ჩვენ ისევ უთანასწოროდ იმედი გვარს, რადგან რუსეთი არ იცვლება...

მან დიდი ჯგუფი, რომელიც თურგან აფხაზური ლიტერატურა, პროზა, პოეზია, რუსულ ენაზე დაწერილია, რომელიც აფხაზების მიერ დატოვებული ტერიტორიების დაბრუნება, აფხაზების უფლებების დაცვა, აფხაზების უფლებების დაცვა...

რამე მაინც, და არა გულში აფხაზებს და გულში აფხაზებს. მათ არავინ მიმტყობს. — თქვენს შემოქმედებაში ეს ტყვეები აისახა. განსაკუთრებით გამოირჩევა პუბლიცისტური ნერილები, სადაც ბრალდება მისამართულია — რუსეთი... თქვენზე, როგორც მწერალზე ამ ტრაგიკულმა როგორ იმოქმედებ?

როდესაც 17 წლის წინათ აფხაზეთის ომი დაიწყო და აფხაზების ლეგიონები — აფხაზეთის სამართლებლო — თითქმის სახელმწიფო დარღვევა დაეკარგა. სოლო რიცა ე. წ. სახარტო ოსეთში დაიბადა ვითარება, შემოქმედებული ვიზიტი, ოსს სხვა არაფერია ალექსანდრე, იმდენად ძლიერი იყო შერეული ძირითადები და ნათესაური კავშირები. ოსების ნაცისტური — იდეოლოგიური დამოკიდებულება მათზე, რომელიც აფხაზებთან.

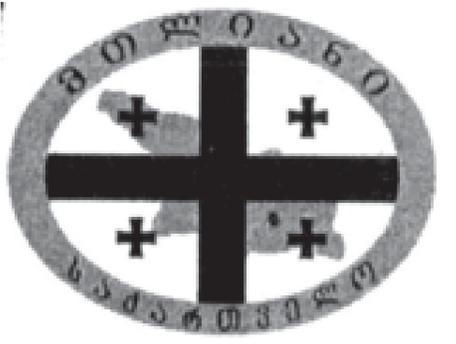
ლოცვი, სადაც ჩემი გული სტიქია იმდენად გაღმრთებული. — თქვენს თარგმანებში რუსულიდან კათალიკოს-პატრიარქის კირილის ნაშრომი „ვერის კულტურული როლი რუსეთის ისტორიაში“. ამ ნაშრომიდან მრავალი საგულისხმო რამ ირკვევა, უმთავრესი კი ის არის, რომ გაშიშვლებულია რუსული იმპერიალიზმის ზრახვები. რამდენად მნიშვნელოვანია ეს ნაშრომი დღევანდელი დღისთვის?

— ამ ნაშრომში გამოკვეთილია რუსული იმპერიალიზმის ძირითადი მიზნები სამართლებლო და, საერთოდ, მცირე ენების მიხედვით, რომელიც შეერთებისათვის, დახმარებით, გაუმჯობესებით მათი სახელმწიფოები, და, საერთოდ, რომელიც გადამწყვეტი იყო, „ქართული იმპერიალიზმის“ განხორციელების მიზნები. უმთავრესი კი ის არის, რომ გაშიშვლებულია რუსული იმპერიალიზმის ზრახვები. რამდენად მნიშვნელოვანია ეს ნაშრომი დღევანდელი დღისთვის?

ვიცის რუსულად გასაღება. მებრძოლი არა მხოლოდ, სამართლებლო დღისაც ცოცხლოდა. — ამ ნაშრომში ვიკავებ, რომ რუსული გალოგია სახელის იღებს ქართული გალოგია, ასევე — ხატობა. სტავროპოლის ქართული ხატობა იმდენად პირდაპირი იხატავდნენ, ასევე იღებდნენ.

პირიონის ნაშრომი 1910 წელს დაწერა. ალსანიანის, რომელიც კომუნისტური იდეოლოგია, რომელიც კომუნისტური იდეოლოგია, რომელიც კომუნისტური იდეოლოგია, რომელიც კომუნისტური იდეოლოგია...

თავისუფლება პოლიტიკაში ვლადიმერ ვახანიას!

სამეგრელოს რეგიონალური საზოგადოებრივი უხუცესთა კავშირის „სხუნუს“ ვიმართვა

სამეგრელო-ზემო სვანეთის ოლქის პროკურორის
ბატონ რეზანდ ახალაიას

ზუგდიდის რაიონის პროკურორის
ბატონ კონსტანტინე არნანიას

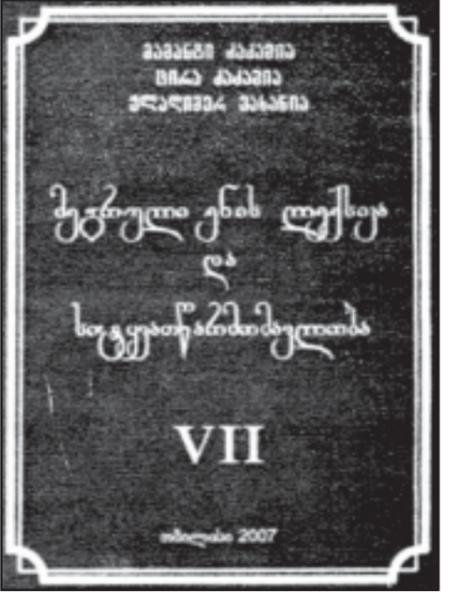
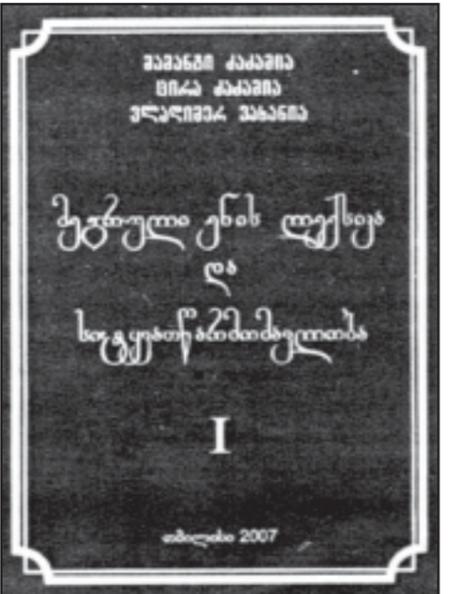
ზუგდიდის რაიონის სასამართლოს თავმჯდომარის
მოვალეობის შემსრულებელს ბატონ დავით კეკელიძეს

მოგახსენებთ, რომ 2009 წლის 8 ივლისს №1/6 (იხილეთ გაზეთი „ზუგდიდი“ №1, 30 ივლისი, 2009 წ.), 3 აგვისტოს №1/9 და 5 აგვისტოს №1/10 მომართვებით სამეგრელოს რეგიონალური საზოგადოებრივი უხუცესთა კავშირის 2176 წევრ უხუცესის მოთხოვნით ზუგდიდის რაიონის პროკურორის და ზუგდიდის რაიონის სასამართლოს თავმჯდომარეს ვთხოვეთ ჩვენი კავშირის საპატიო წევრის, 2005 წლიდან, იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორის, აკადემიკოს ვლადიმერ ვახანიას-თვის (სისხლის სამართლის საქმე აღძრულია და დამთავრებულია ნაკლებად მძიმე კატეგორიის დანაშაულზე – იარაღის უკანონო შენახვა) შეეცვალოს თავდებობით თავდებად დაფუძვებით პირადად მე და კავშირის წევრების მიერ უხუცესი.

სასამართლოდან დღემდე პასუხი არ მიგვიღია, რაც კანონის დარღვევაა, ხოლო პროკურორის მოადგილე ბატონი დიმიტრი სვიტია გვატყობინებს: „...სასამართლოს თავმჯდომარის (დადგენილებით) საძმის სასამართლო განხილვის სტადიაზე მხარეებთან შეთანხმებით შეუძლია შეარჩიოს, შეცვალოს ან გააუქმოს აღკვეთის ღონისძიება...“, რაც ჩვენთვის ისედაც ცნობილი იყო. საკვირველია, კანონმდებლობიდან გამომდინარე, პროკურატურას ვთხოვეთ საკითხის გადაწყვეტას – იგი ხომ „მხარეა“ და ველოდებით პირდაპირ პასუხს „შოს“ ან დასაბუთებულ „არას“. ბატონმა დ. სვიტიამ კი ზოგადი ფრაზებით „მოგვიშორა“, რაც კავშირის უხუცესთაგან უპატივცემულობად ჩათვალება.

კავშირი „სხუნუს“ უხუცესები გთხოვთ, კანონმდებლობის საფუძველზე გამოიჩინოთ კეთილი ნება და რაიონის პროკურატურამ, როგორც „მხარემ“ დააკმაყოფილოს ჩვენი თხოვნა – სასამართლოს პირველივე სხდომაზე დააყენოს შუამდგომლობა ვლადიმერ ვახანიას აღმკვეთი ღონისძიება – წინასწარი პატიმრობა შეეცვალოს პირადი თავდებობით წარდგენილი ბრალდების სიმძიმის გათვალისწინებით ან განგვიმართოთ ჩვენი თხოვნის უარყოფის მოტივი.

ღმერთის წყალობით,
სამეგრელოს რეგიონალური
საზოგადოებრივი უხუცესთა კავშირი
„სხუნუს“ თავმჯდომარე
ანზორ ლომაია

გადატრიალება ენათმეცნიერებაში

ქართველმა ხალხმა, მსოფლიო საზოგადოებამ უდიდესი შენაძინებელი, გამოვიდა ამაფიქრი ქაქაძის, ცირა ქაქაძისა და ვლადიმერ ვახანიას ერთობლივი ნაშრომი „მეგრული ენის ლექსიკონი“ და სიტყვათმარობა „სხუნუს“, რომელიც სავსებით თვალსაჩინოდ და ყოველგვარი დასაბუთებულად ხსენის ენის – მოცემული ენის, ზოგადად ენის და სხვადასხვა ენის – წარმოშობის ქვიშარით საფუძვლავს.

ქვემოთ მოცემულია, ენის წარმოშობის საკითხით ადაშიანი უშორესი ენის წარმოშობის იყო დაინტერესებული, რაც დასტურდება სხვადასხვა ხალხში არსებული გადმოცემებით, მითხრით, ლეონიდასი. მის შესახებ სიტყვათმარობაში მკვლევარმა ვერ კიდევ კვლეული წელთაღრიცხვის VI საუკუნიდან წამოყვანილი იქნა მრავალი თეორია, მაგრამ ვერც ერთი დასტურდა. ენათმეცნიერება თანამედროვე ენაში პირველყოფილი მატყველების კვალს ვერ ვხედავთ. ოდითგან ფიქროლებოდა, ის-ტორიკოსების, არქეოლოგების და სხვათა ძალისხმევით ენის წარმოშობის საფუძვლების შესწავლის საქმეში უხუცესობით ხანდაზმულად. ენათმეცნიერება იმდენი გადინდურს და გამოაცხადეს, რომ „ენის წარმოშობის საკითხის შესახებ ზუსტად ვერაფერია“, ენის წარმოშობის საკითხის რეკონსტრუქცია „მუდამ დასაბუთებულია“, და ასე შემდეგ.

ანავიცი, რომელიც ენის წარმოშობის საკითხის თეორიას არ ემხრობოდნენ. ეს განსაკვირვებულად არ არის, აღნიშნული თეორია 25 საუკუნეა მძიმე, რაც უარყოფილია. იგი აქამდე ტაბუიანი უდრის კი იყო, მეტიც, ყოველ საგვთქმად კავშირში ენის წარმოშობის ხმაგაპრობის თეორია, პრაქტიკულად, კანონგარეშე იყო გამოცხადებული. ეს ბარბარი 1970-იან წლებში გაგადულად გაარკვეს მამაშვილმა მამაშვილი და ცირა ქაქაძის და წარმოადგინეს მეთოდოლოგია, რომელიც აღვივლად შეიქმნა ენის წარმოშობის საკითხის შესახებ. მათ თვალნათლივ წარმოადგინეს

ენის წარმოშობის ძირითადი საფუძვლები. ენის წარმოშობის საკითხი ახალი დამატებით არ გამოდგება და ცოცხალი ენობრივი მონაცემებით სავსებით ამოხსნილია მამაშვილი და ცირა ქაქაძისა და ვლადიმერ ვახანიას თანავტორებით ამ ბოლო დროს გამოცემულ შედეგთმარობაში – „მეგრული ენის ლექსიკონი და სიტყვათმარობა“ წამოყვანილი მამაშვილი და ცირა ქაქაძის თანავტორების მიერ. ამ ნაშრომით, ისევე როგორც მისი უხუცესთაგან ზემოთ-

წინა ნაშრომებით უნიკალური აღმოჩენა გაკეთებული ენათმეცნიერების ღვაწლი. ისინი ამსჯობენ ენის წარმოშობის საკითხზე ენათმეცნიერებაში აქამდე დაგვიწყობულ უხუცესთა და უსაფუძვლო შეხედულებებს და თვალნათლივ წარმოადგინეს ენის წარმოშობის ქვიშარით საფუძვლავს. ესენი ფასდაუდებელი ნაშრომებია. გულწრფელად ვულოცავთ ვლადიმერ ვახანიას ამ დიდ გამარჯვებას მსოფლიო მეცნიერების უსაფუძვლო პარობის – ენის წარმოშობის საკითხის – გადაწყვეტაში და ვუსურვებთ ახალ-ახალ მიღწევებს კეთილშობილურ საქმიანობაში.

**უნიკალური,
ენათმეცნიერებაში
საამაყო და
მსოფლიო დონის**

SOS

ლარი ლირს. თანხა არ გააჩნია და იძულებული ხდება ლატაკთა სიაში მოხვედრაზე იზრუნოს!

„უღრმესი მადლობა გვიანდა მოგახსენით ზუგდიდის კარდიოლოგიური ცენტრის „გულის“ დირექტორს ბატონ ანზორ მელიას, რომელმაც „სხუნუს“ თხოვნა დააკმაყოფილა და უსასყიდლოდ ჩაუტარა მამაშვილი და ცირა ქაქაძის დირექციის განმარტება. დადგინდა, რომ მას გასაკეთებელი აქვს გულის კორონოგრაფია ქუთაისში ან თბილისში, რაც 800

იურიდიულ მეცნიერებათა დოქტორს, ოთხი აკადემიის წევრს, აკადემიკოს ვლადიმერ ვახანიას გუგუცელეს ხმა, თითქოსდა იგი იყოს „რუსეთის აგენტი და სამშობლოს მოღალატე“ და აიყვანეს პატიმრობაში, შემდგომ კი ლოგინში, ლეონის ქვეშ „უნახეს“ ავტობიოგრაფიული იარაღი და 2 ცალი ხელყუმბარა. ზემოთ აღნიშნული კურორტები ზუგდიდისა და მთელი რეგიონის საფიქრალი და საზრუნავი უნდა იყოს: მამა-პაპათა ძირძველი ადამ-წესების უგულვებლყოფა დიდი სირცხვილია და არავის ევალებოდა. ვაშინერს!

უსუცესთა კავშირი „სხუნუს“

სამს მოყვარე...

„ვეფხისტყაოსნის“ საბანგო ბამოცემა რიგში

ახლახან რიგში ლატვიურად და უკრაინულად თარგმნილი შოთა რუსთაველის „ვეფხისტყაოსნის“ ფრაგმენტები ერთ წიგნად გამოიცა ქართულ ტექსტთან ერთად. ლატვიურად პოემა თარგმნეს კამბალს იანსონს-სამბამ და არამის სპალბუმ, ხოლო უკრაინულად თარგმნა მიკოლა ბაჩანაბა.

გამოცემის იდეისა და წინასიტყვაობის ავტორი, შემდგენელი და ქართულ-უკრაინული ტექსტების რედაქტორია ლატვიის მეცნიერებათა აკადემიის საპატიო დოქტორი, უკრაინის ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე, პროფესორი რაულ ჩილაჩანაბა.

წიგნი გამოვიდა ლატვიაში საქართველოს საგანგებო და სრულყოფილი ელჩის კონსტანტინე კორამლიას და ლატვიაში უკრაინის საგანგებო და სრულყოფილი ელჩის რაულ ჩილაჩანაბას პატივსაცემად. გამოცემაში მოღვაწე ქართველი ბიზნესმენების ბორის შოთაშვილისა და ბენამინ ბარამის ხელშეწყობით. დაბეჭდილია გარესამყაროსადმი სათუთი მოპყრობით დამზადებულ ქაღალდზე. ამ საგანგებო გამოცემას წინ უძღვის რაულ ჩილაჩანაბას ასევე საგანგებოდ ამ გამოცემისთვის დაწერილი წინათქმა — „ქართული პრესის ბიბლია“, რომელსაც დღეს ჩვენს მკითხველს ვთავაზობთ.

„...არ ვიცი ვისთვისაა ეს, — მსხვილ თვის ყვეთულ მათა შორის გაშლილ მწვანე დაზღობზე. ყარაის ტრამალთან მიღამოვებში, მტკვრის მქუხარე შესართავთა ზემოთ თუ ხელმოკლე მიწათმოქმედისა და მეომრის ქუფრ სახლში, თუ ძლიერამოსილ მაგნატიონთა ციხესიმაგრის გუმბათქვეშ, — მაგრამ ვიცი, რომ რვაასი წლის წინათ იქ, საქართველოს ზემო მიწაზე გაისმა პირველი შეძახილი ყრმისა, რომელსაც მედი თავის უდიდეს ნობათს — უკვდავებას უმზადებდა... მას ერქვა შოთა, შოთა რუსთაველი, შოთა, მკვიდრი რუსთაველი, შოთა რუსთაველი“, — წერდა უკრაინელი პოეტი-აუდივიოსი მიკოლა ბაჩანაბა თავის მიერ მრწინებულ თარგმნილი „ვეფხისტყაოსნის“ წინასიტყვაობაში, სადაც მკაფიოდაა მოხაზული ის ეჭვები, რომლებიც დღემდე არსებობენ დიდი ქართველი მეომრის ბიოგრაფიის გარშემო.

ტრადიციულად ითვლება, რომ შოთა რუსთაველი დაიბადა დაახლოებით 1168 წელს, მიიღო საერთო განათლება და თამარ მეფის კარზე მეჭურჭლეთუხუცესად მსახურობდა, ხოლო თავისი განთქმული პოემა „ვეფხისტყაოსანი“, მიძღვნილი სწორედ თამარ მეფისადმი, შექმნა 1184-1212 წლებს შორის. ამას გვაფიქრებინებს პოემის შესავალი, სადაც თამარი უკვე გვიჩვენებს თავისი და ჯერ კიდევ ცოცხალია, აღნიშნული თარიღები კი მოიცავს თამარის სიცოცხლის წლებს ტახტზე ასვლიდან ვიდრე გარდაცვალებამდე.

ამდენად, უნდა ვივარაუდოთ, რომ ავტორი თავისი გრანდიოზული ქმნილების გასრულებისას 35-40 წლისა იყო. ის რომ „ვეფხისტყაოსნის“ ავტორი რუსთაველია, ასევე პოემიდან ხდება ცნობილი „დასაწყისში“ იგი ორჯერაა მოხსენიებული:

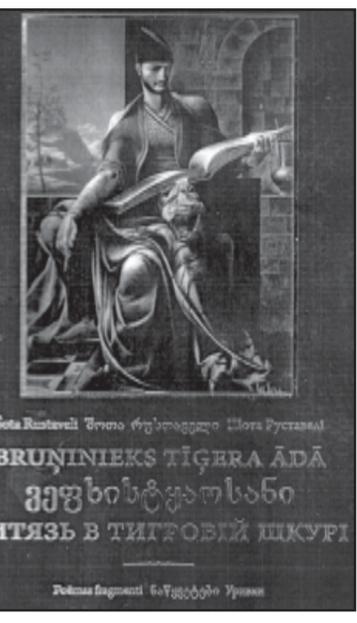
დავჯე, რუსთაველმან გავლექსე, მისთვის ვულს ლახვარ-სომილი. აქამდის ამხად ნათქვამი, აწ მარგალიტად წყობილი და იქვე მე, რუსთაველი, ხელობითა ვიქმ საქმესა ამა დარი: ვის შიორნილობს ჯარი სპათა, მისთვის ვხელობ, მისთვის მკვდარი.

მეფაქციოთ ყურადღება: პოეტი საკუთარ თავს უწოდებს „რუსთაველს“ და არა „რუსთაველს“, ავი ეს ბოლო ფორმა გამოჩნდა და დამკვიდრდა მხოლოდ XVIII საუკუნეში. თუმცა „რუსთაველი“ და „რუსთაველი“ არც სახელია, არც გვარი და არც ფსევდონიმი. ეს უფრო ჰგავს ციხე-ქალაქ რუსთავის თუ იქაური ადგილ-მამულის მფლობელის ტიტულს. საქართველოში არსებობს რუსთაველ სახელად მფლობელი რამდენიმე დასახლებული პუნქტი, მაგრამ ხალხური თქმულებები და გადმოცემები მივითითებენ, რომ პოეტ რუსთაველის სამშობლო საქართველოს სამხრეთში მდებარე მესხეთის რუსთავია.

სამუთად ისევე პოემის სტრუქტურის მივითითებთ, ამჯერად „დასასრულიდან“ — ვერ ვიხსენებ მესხი მელექსე მე რუსთაველისად ამისა.

იმედება ვითხვა: კი მაგრამ სახელი შოთა საიდან გაჩნდა? ავტორისეულ ტექსტში მისი ხსენება არაა. ქართული მემატიანეები და ქრონიკებიც არ

ქართველი ერის ბიბლია

Shota Rustaveli შოთა რუსთაველი Shota Rustaveli

იყონებ შოთა რუსთაველად წოდებულ მოღვაწეს. სამაგიეროდ გვიანი შუა საუკუნეების ქართული პოეტები თავიანთ დიდ წინამორბედს მიწივი შოთა რუსთაველად მიიხსენებენ. რუსთაველის ეპოქის ისტორიულ წყაროებშიც გვხვდება რამდენიმე მოღვაწე შოთას სახელით. კითხვაზე: რომელი მათგანი შეიძლება ყოფილიყო გენიალური პოეტი შოთა რუსთაველი, პასუხის გაცემა ძნელია, უდავოა ერთი რამ: XII საუკუნის საქართველოში ცხოვრობდა საკუთარ დეოფილუსზე მეტად რუსთაველი სიტყვის დიდი ჯაღოქარი, რომელმაც უკვდავი ხობტა შესხა რაინდობას, მეგობრობასა და სიყვარულს.

რუსთაველმა შესისხლბორცა მანამდე არსებული პოეტური ენის, ფორმის, სახეობრივი სისტემის ყველა უმაღლესი მიღწევა და თავისი ჰუმანიტარული მრწამსით, ცხოველმყოფელი იდეალებით, ადამიანის ღირსების, ფიქრების და გრძნობების მაღალმხატვრულად გამოხატვით სათავე დაუდო ქართულ რენესანსს XII საუკუნეში, დატვირთული „ღვთაებრივი კომედიის“ გამოჩენამდე გაცილებით ადრე.

„ვეფხისტყაოსანი“ იქცა ქართველი ერის ბიბლიად, მის ზნობრივ კოდქსად და ორიენტირად მთელი მოხალისე ისტორიის მანძილზე. იმ შორეულ ფაზს რუსთაველმა შეძლო გამოხატული განსხვავებული ერთგულებისა და რელიგიური მრწამსის ადამიანთა ურთიერთგაგების, მამაკაცსა და ქალს შორის თანასწორობის, მეგობრობისა და სიყვარულის ერთგულების მესტიცე. არც რუსთაველამდე არც მას მერე საქართველოს არ ჰყოლია პოეტი, რომელსაც მისებრ ვირტუოზულად მოეხერხებინა გონებისა და გრძნობის, თავდავიწყებისა და თავ-

შეკავების, ფრანგის პოეტური სილამისა და აზრის სიღრმის შეერთება, შედროება, შედუღებება. თუ იმასაც დაემატებოდა, რომ პოემა პირდაპირ „დანალმულია“ მეტაფორებით, რომ მასში დახვეწილი პოეტური სმენითაა შეჩვეული რითმები და ალიტერაციები, რომ მისი ენა განსაცვიფრებლად დემოკრატიულია და განტვირთული მანერულობისა და არქაიზმებისაგან თვით ჩვენთვის, თანამედროვე მკითხველისთვისაც, ცხადი გახდება, რატომ უჭირავს უპირველესი ადგილი საქართველოს გენიოსთა პანთეონში შოთა რუსთაველს.

უნდა ითქვას ისიც, რომ „ვეფხისტყაოსანი“ ქართველთათვის არა მარტო უგამორჩეველესი მხატვრული ქმნილებაა, არამედ საკუთარი სულის სარკეცაა. პაულე ინგოროყვას მტკიცებით, პოემა მჭიდროდაა დაკავშირებული ქართველი ერის ცხოვრებასთან, თვით მის არსებობასთან, მან შთაბერა სული ჩვენს გამძლეობას, გადაგვარჩინა სა-

თვისაც ოცნებად ჩვენა. ამიტომაც „ვეფხისტყაოსანი“ დღემდე იწვევს ცხოველ ინტერესს სხვადასხვა ქვეყნების მკითხველებსა და მკვლევარებს შორის, იგი თარგმნილია ცივილიზებული სამყაროს თითქმის ყველა ენაზე.

პოემის ბუნებრივი ნაწილია აფორიზმები, რომლებსაც რუსთაველი საკუთარი მსოფლმხედველობის მოკლე და სხარტად გადმოსაცემად იყენებს. ჩვეულებრივად, ისინი აგვირგვინებენ სტროფს, ატამებენ მის შინაარსს. ზოგ აფორიზმს მთელი სტროფი ეთმობა. ძნელია, აღვნიშნოთ, მოიძებნოს ოდესმე ქართულად დაწერილი სხვა სიტყვები, რომლებიც უკეთ გადმოსცემენ ქართველი კაცის მიერ სიცოცხლისა და სიკვდილის, სახელისა და სირცხვილის გაგებას, ვიდრე რუსთაველის ეს აფორიზმი:

ვერ დაიჭირავს სიკვდილსა გზა ვინო, ვერცა კლდოვანი; მისგან გასწორდეს ყოველი, სუსტი და ძალგულოვანი; ბოლოს შეყარნეს მიწამან

წონასწორობას სანატრელ დროთა თუ ვინმე ისევ აღგვიდგენს — შოთა. სხვებზე რომ არ ვთქვათ, მარტო შოთათი აქვს საქართველოს პარნასზე კვოტა. რ. ჩილაჩანაბა

უკუნეთა ისტორიულ განსაცდელს, როცა ეროვნული და სულიერი გადაგვარების საფრთხე დაგვეუქმურა.

ქართველი ერი უპირველესად სალიტერატურო ქართულმა შექარა ურღვევ მონოლითად და უკვდავი „ვეფხისტყაოსანი“ იქცა აქ ჩვენი მთლიანობის საფუძვლად და მურჯად. სწორედ ამ უდიდესმა ფენომენმა დაგვანახა და გვაგრძნობინა არა მარტო ჩვენი ფიზიკური ერთობის ხეობის უცილობლობა, არამედ ისტორიული ერთგულების გარდაუვალობაც.

მიუხედავად იმისა, რომ ავტორმა მოქმედება გადაიტანა უცხო, არაბეთში, ინდოელებთან და სხვა ეროვნებების ადამიანებთან დასახლებულ თუ საერთოდ გამოვლილ მიწებზე, ჩვენ მიუმცდარად ვცნობთ რუსთაველის თანამედროვე საქართველოს ისტორიულ პერიპეტეებსა და პოლიტიკურ ფონს მისი კულტურისა და სახელმწიფოებრიობის ყველაზე დიდი აღზევების ფაზს (მაგალითად, შეგვიძლია მივუთითოთ მეფე როსტომისა და თამარის მამის გიორგი მესამის ანალოგიაზე, რომელმაც ასევე საკუთარ სიცოცხლეში გაამეფა თავისი ერთადერთი ქალიშვილი. არსებობს რუსთაველის მხატვრულ სიმართლესა და XII საუკუნის საქართველოს ისტორიულ სიმატლეს შორის სხვა შეხების წერტილებიც, მაგრამ ისინიც სცილდება ჩვენი მცირე წინასიტყვაობის ფარგლებს).

პოეტი შესანიშნავად იცნობს თავისი დროის ასტრონომიულ, გეოგრაფიულ, რელიგიურ და მითოლოგიურ წარმოდგენებს. იგი კარგად ერკვევა სამართალში, სამხედრო ხელოვნებაში, ცხოველთა და მცენარეთა სამყაროში. უნივერსალური განათლებისა და დიდ პოეტური ნიჭის წყალობით პოემის ავტორი გვიხატავს შუა საუკუნეების სახელმწიფოს სოციალურ-პოლიტიკური ცხოვრების ფართო პანორამას, წარმოაჩენს ანტიკურ და მიზანტური ფილოსოფიის უპირველეს პოსტულატებს, იმდროინდელ ეთიკურ და ესთეტიკურ შეხედულებებს.

პოემის მხურვალე მოწოდება სიკეთისკენ, ბოროტების აღკვეთისკენ, მოქმედებებსა და ქვეყნებში კეთილშობილებისა და პატიოსნებისკენ მიმართულია არა მარტო მისი თანამემამულეების, არამედ მთელი კაცობრიობისკენ, ამ მოწოდებას აქტუალობა არ დაუკარგავს დღესაც: შუმანისტი პოეტის ოცნება ფიზიკურად და სულიერად სრულყოფილ ადამიანზე, კდემითა და სათანოდით აღსავსე სამყაროზე, სამწესხაროდ, შორეული შთამომავლების-

ერთგან მოყმე და მსოვანი. სჯობს სიცოცხლესა ნაზრახსა სიკვდილსა სხელოვანი.

სწორედ აფორიზმებშია მოქცეული რუსთაველის უმთავრესი შეხედულებები სამყაროს აგებულებაზე, სიკვდილსიცოცხლეზე, წამსა და მარადისობაზე, სიყვარულსა და სიძულვილზე, ერთგულებასა და დალატებზე, ვაჟკაცობასა და სიმბდალზე. როგორც თავისი დროის დრამად განსწავლული პიროვნება, რუსთაველი კარგად იცნობს ძველი ფილოსოფიის სხვადასხვა მიმდინარეობას, მსოფლიოს სხვადასხვა რეალიტას. განსაკუთრებით ქრისტიანობასა და ისლამს. დახვეწილი პოეტური ფორმით გამოთქვამს იგი თავის აზრს საზოგადოების ზნობრივ საფუძვლებზე, მსჯელობს პლანეტარულ საკითხებზე. გვანცვიფრებს საგანთა და მიჯენათა მისეული ჭკურება, მტკიცებათა სიღრმე და დამატურებლობა. პოემაში 250-მდე აფორიზმი გვხვდება, რომელთა უმრავლესობაც დამკვიდრდა ქართულ ზეპირსიტყვიერებაში, იქცა ქართული ხალხური სიმრძნის განუყოფელ ნაწილად.

„ვეფხისტყაოსანში“ არეკლილია ადამიანურ გრძნობათა მთელი სპექტრი — ესაა სიხარულითა და ნაღველით, სასოწარკვეთითა და იმედებით აღსავსე წიგნი. ავტორისთვის ცნობილია ადამიანის პოეტური მდგომარეობის თითქმის ყველა ნიუანსი და იგი გასათყარის სიზუსტით, თრთოლვითა და მძლე-ვარებით გადმოგვცემს მათ.

პოემის მხატვრული სიდიადის ერთ-ერთი უტყუარი დასტურია მისი დრამატიკული ხელოვნება (თვით „ვეფხისტყაოსანი“ მეტაფორაა, რომელიც თარგმანში, სამწესხაროდ, იკარგება). აღმოსავლური პოემისთვის ნიშნული ერთგვარი მაღალფარდობა ვერ ავნიშნავს რუსთაველის მეტაფორებს, რომლებიც ჩამოიხრება მსოფლიოს მიერ და გვიზღავენ თავიანთი განუმეორებლობით.

ამოუწერავია პალიტრა დიდი მხატვრისა, რომელიც განსხვავებულ საგნებს შორის საკვირველ მსგავსებებს პოულობს. ეს მსგავსებები აზრობრივად მოტივირებული და ესთეტიკურად მისაღებია. რთული განიზარტება მარტო მისი მუშაობით. მთავარია ამოვიკნოთ შედარების ობიექტი, რომელიც ავტორმა განზრახ გამოკოვა.

თუმცა მეტაფორა მათემატიკური ფორმულა არაა, რუსთაველთან შეინიშნება ტროპების საკმაოდ მყარი სისტემა. მაგალითად, თოვლი ნიშნავს სახეს, წვიმა — ცნებებს, ისრები — წამებებს, ლალი — ბავებებს და ა. შ. შეგ-

ვიძლია ვამტკიცოთ, რომ ქართველი პოეტის მთელი პროფესიული არსენალის სათავეა შედარება, ეპითეტი, ჰიპერბოლა ანუ ზოგადად რომ ვთქვათ — მეტაფორა. მისი ნაწარმოებიც, რომელსაც საფუძვლად მხატვრული გამოხატვის უდევს, არის ერთი გამგებელი, უზარმაზარი ჰიპერბოლა. ფანტასტიკური არსებებისა და სუპერგმირების დაუქვემდებარეობა თავდადასავლებს ერთობა აძლიერებს თხრობით მიღებული მხატვრულ შთაბეჭდილებებს, ანიჭებს პოემას გადმოცემულ ამბებსა და მოვლენებს მძაფრ გამოხსავებლობას.

პოემის აღქმას აადვილებს მისი წარმტყავი სიუჟეტი, რომელიც ტოლის არ დაუდებს საუკეთესო ავანტიურისტულ რომანებს. სამი ერთგული რაინდის თავდადასავალი, მათი მრძოლები კეთილშობილი მიზნების მისაღწევად ისე ჩაივლის ჩვენს თვალწინ, თითქოს ავტორი იცნობდეს კინოინტუიციის ხელოვნებას. ამავდროულად „ვეფხისტყაოსანი“ ყურადღებას იპყრობს სინამდვილისადმი განსაკუთრებული ინტერესით, ადამიანურ განცდათა რეალისტური აღწერით. თუმცა არ უნდა დაგვაიწყინდეს ისიც, რომ თანამედროვე მედიაციის გულისყური მიპყრობილია შუასაუკუნეების ნაწარმოებთან სიმბოლური და ალგორითული ინტერპრეტაციისაკენ. მათი სწორად გასაგებად აუცილებელია შესაბამისი ეპოქისათვის დამახასიათებელი ყველა ფუნქციისა და კოდის აღდგენა.

რუსთაველოლოგიურ მეცნიერებაში არსებობს მოსაზრება (გ. იმედაშვილი, დ. ქუშიშვილი, ზ. გამახარია და სხვები) რომ „ვეფხისტყაოსანი“ განეწინააღმდეგოს ალგორითი სიუჟეტისა და ბოროტების ჭიდილზე. პოემის ეს ძირითადი მოტივი სათავეს იღებს მსოფლიოს პირველ ეპოს „გილგამეშიდან“, სადაც ორი მოპირისპირე ძალა პერსონიფიცირებულია თვით გილგამეშისა და ურჩხულ შუმბაბასა.

იგივე მოტივი იკითხება წმინდა გიორგის ურჩხულთან შეხებაში, რამაც, შესაძლოა, ასახვა ჰპოვა ლომებთან და ვეფხვებთან ტარიელის ორთაბრძოლაში.

თუ ამ ვერსიას მივიღებთ, მაშინ შემთხვევითი არ ყოფილა სამყაროს რუსთაველისეული დაყოფა კეთილშობილ რაინდებად, მრძენ და სამართლიან მეფეებად, ერთგულ ქვეშევრდომებად, ერთის მხრივ, და მეკობრეებად, ყაჩაღებად, ქაჯებად, მეორეს მხრივ, რომლებიც ერთმანეთს ეომებიან. ზვიად გამახარიას აზრით, რომელიც მე სარწმუნოდ მეჩვენება, „ვეფხისტყაოსანი“ არის სულის დასვენის, ხოლო შემდეგ ინიციალის გზით გადასვლის ანუ თავისი წილში დაბრუნების ბიბლიური მოდელი. შუასაუკუნეების სავსე და ჰავაგრაფული ნაწარმოებები ხომ სწორედ ამ საფუძველს ყვრდნობა.

„ვეფხისტყაოსანი“ იქცა საქართველოს „ოქროს ხანის“ — დავით აღმაშენებლისა და თამარ მეფის ეპოქის — კანონმდებელ დაგვირგვინებად. რუსთაველი, რომელმაც შეითვისა მაშინ უკვე შედისაუკუნოვანი ქართული მწერლობის საუკეთესო ტრადიციები, წინამორბედებზე გაცილებით შორს წავიდა. თავის მონუმენტურ ქმნილებაში მან უმღერა მიწიერ ცხოვრებას, განაღვიდა ადამიანი, გამოხატა მისადმი უსაზღვრო რწმენა, მისი ესთეტიკური იდეალი გონიერი, კეთილშობილი პიროვნებაა, ხოლო მისი მთავარი ფილოსოფიური კონცეფცია — სიკეთის გამარჯვება ბოროტებაზე.

შოთა რუსთაველი, რა თქმა უნდა, ბრძენია, მაგრამ თანამედროვე მკითხველისთვის, იგი უპირველესად ძვირფასია არა მარტო როგორც ფილოსოფოსი და მორალისტი, მიმზიდველი მოთხრობის ავტორი, არამედ როგორც პოეტი, მრწამსივალე პოეტური ნიჭით, სანუკვარი აზრებისა და გრძნობების სიტყვებით განსხეულების ჯაღოქარი უნარით მან საუკუნოდ დაატყვევა არა მარტო თანამემამულეები, არამედ ყველა ისინიც, ვინც თარგმანის წყალობით ეგირა მის შემოქმედებას.

„ვეფხისტყაოსანიდან“ აღებული ეს ნაწყვეტები ძირითადად განკუთვნილია იმ მკითხველებისთვის, რომლებიც მათი მეშვეობით პირველად ეგირა მის დიდი ქართველი პოეტის უნიკალურ პოეტურ სამყაროს და, იმედია, განაგრცობენ მის თავყანსმცემელთა რიცხვს.

© შან ნიჭო ჩაო...

კულტურა - მშვიდობის დესპანი... ეს ფრაზა, რომელიც თავის დროზე გატყვევებულ მიგრანტებს, ახლა, ამ განსაცდელის ფაზის ისევ გვახსენებს თავს. ამ შემთხვევაში ის უკავშირდება თანამშრომლის მკვიდრს, კულტურის დამსახურებულ მუშაკს, ხაერთაშორისო კონკურსების ლაურეატს დავით რუსიას, რომელმაც წლების წინათ გადაწყვიტა, როგორც ხელოვანს რუსეთში მოესინჯა კულტურის ამგვარი სახეობები...

ის სურვილი თუ მიზანი თავის- თავად ემბოდა მეორე უმთავრეს მიზანს: რუსეთში გადახვეწილ ლტოლვილ თუ არალტოლვილ პატარა ქართველებს ქართული კულტურისა და ტრადიციების შენარჩუნებასა და მშობლიურ ფესვებთან დაკავშირებაში დახმარებოდა. დავით რუსია სანკტ-პეტერბურგში 2002 წელს, ოჯახის გარეშე, მარტო გაემგზავრა. რუსეთში „მეორე დედაქალაქში“, ჩასული, ვერც ერთი, საქართველოს მედზე შეტანაკლებად მოფიქრალი ვაყი ცნობილ შეცვანატს, სანკტ-პეტერბურგის

მეურედავას, პრემიდიუმის წევრების იური ხაუომიასა და ჯონი შამათაიას დიდი მონდომებისა და თანადგომის გარეშე. ცალკე აღნიშვნის ღირსია დავით შამათაიას მხარდაჭერა, რომელიც უანგაროდ აფიქსირებს ჩვენი ანსამბლის კონცერტებს, მერე აბონტაჟებს და დისკებზე გვიწერს. ყოველივე ამის წყალობით, დავით რუსიამ შეძლო, გადაეღობა ყოფილი პრობლემები: სიცოცხე, შიმშილი, თუნდაც ის, რომ ცირკუსების ქვეყნიდან ჩამოსულს ზამთრის ყინვიან ღამეში ლიბინიანი ჩაცმა კი ენატ-

იყნო, ერთად ასრულებდნენ ცეკვა „ქართულს“. რაც შეეხება ალექსის, როგორც უკვე ვთქვით, ის თავის სიტყვას ანსამბლის მუსიკალურ გაფორმებაში ამბობს. „სანკტ-პეტერბურგში დადგმულ ქართულ ცეკვებს რომ გადავხედო, მივხვდი, სტილი უნდა შევცვალო, სცენაზე ცეცხლი უნდა დაგვეთო“, - ამბობს დავით რუსია. „სამხრეთული ცეკვის სიმხურვალემ“, რასაც გულისხმობს, ასევე, შვილის „ალიანსი“ - „მამამ მაგარი ჩაწვეთება იყოს“, გამართლა და ბოლო წლებში სანკტ-პეტერბურგში არც ერთ სადღესასწაულო თუ საპროგრამო კონცერტს არ ჩაუვლია „ივერიის“ გარეშე. თანაც, როგორც დავით რუსია ამბობს: „კონცერტებს უმეტესწილად „ივერია“ ხურავს, რასაც ასე გვიხსნიან: თქვენი გამოსვლის შემდეგ დარბაზი ცარიელდება“. „ივერია“, როგორც უცვლელი მონაწილე, ისე, უცვლელი ლაურეატია სანკტ-პეტერბურგში გამართული თვითმშობლებითი კოლექტივების ადგილობრივი თუ საერთაშორისო ფესტივალებისა და კონ-

დევ. ნიშანდობლივი ის არის, რომ ამ ბავშვების უმეტესობას საერთოდ არ უნახავს სამშობლო, აქ დაიბადნენ და პირველად ამ ანსამბლში ეზიარებიან ქართული ფოლკლორის განუმეორებლობას. თუმცა, უნდა ითქვას ისიც, რომ მათ შორის არიან აფხაზები, ოსები, რუსები, აზერბაიჯანელები და ისინი ერთმანეთის კულტურისადმი პატივისცემას აქედანვე ეჩვენებენ. სანკტ-პეტერბურგის ქართული სათვისტომო ანუ ქართული ეროვნულ-კულტურული ავტონომია მშობლიურ მიწას მოწყვეტილ ბევრ ცნობილ ექიმს, პედაგოგს, მეცნიერს, ბიზნესმენს... აერთიანებს. ისინი ყველანი ერთად ბევრი რუსისთვის „პატარა თბილისს“ წარმოადგენენ. ამას წინათ ეს „პატარა თბილისი“ სანკტ-პეტერბურგის დიდ საკონცერტო დარბაზში იყო შეკრებილი და ვოკალურ-ქორეოგრაფიულ ანსამბლ „ივერიას“ 10 წლისთავსა და მისი შემოქმედის - დავით რუსიას 65 წლის იუბილეს აღნიშნავდა. იუბილე ქართული ხელოვნების ნამდვილ დღესასწაულად იქცა. „ქართული ცეკვის გენია, როკვით გან-

მა ახალი ინტერპრეტაციებით და შემოქმედებით მიგნებებით, მალდებდა და იხვეწებდა ნორჩ მოცეკვავეთა პროფესიული დონე, უფრო და უფრო რთულდებდა საცეკვაო ილიეთები. ... თქვენ გახსიათებთ დახვეწილი გემოვნება და მაღალი პროფესიონალიზმი, გამორჩეული ნიჭიერება და არაჩვეულებრივი პრომისმოყვარეობა, გამოგონებლობა და მხატვრული აზროვნების უნარი, რაც საბოლოო ჯამში ქართველი და

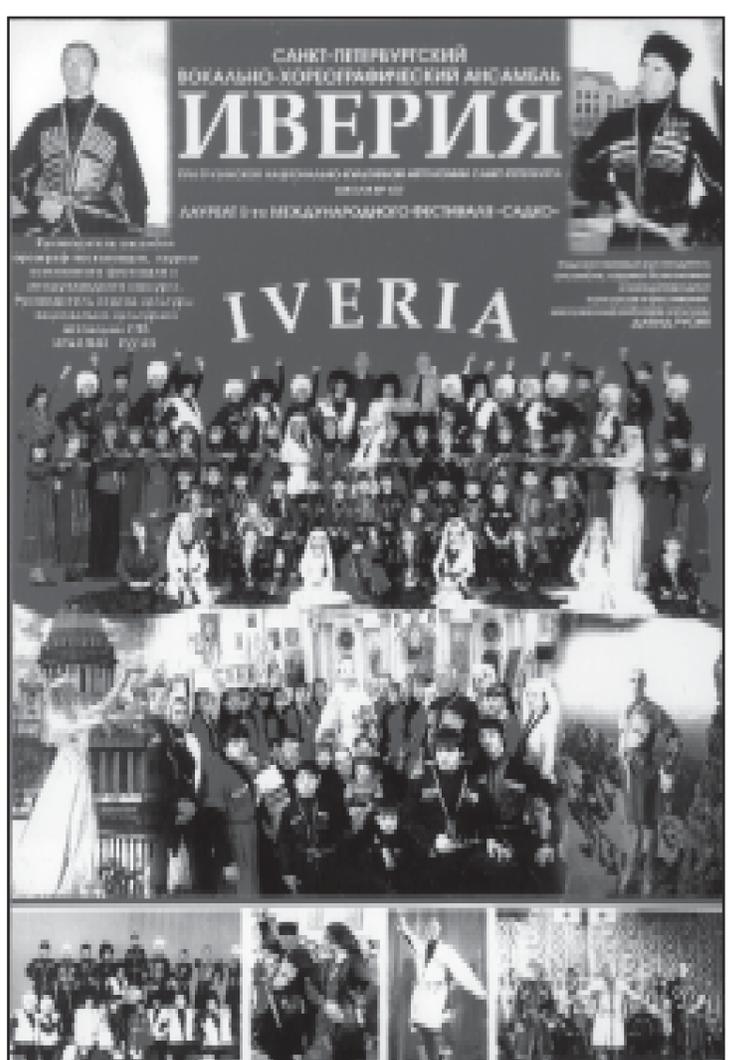

დავით რუსია

ქართული კულტურა ნევის ნაპირებზე

ქართული ეროვნულ-კულტურული ავტონომიის თავმჯდომარეს მადრი კავაბაძეს აუგლის გვერდს. ვერც დავით რუსიამ აუარა. თუმცა, მანამდე უნდა დავაზუსტოთ, რომ ასე სანკტ-პეტერბურგის ქართულ სათვისტომოს ჰქვია. შესაძლოა, სუბიექტურია ეს განცდა, მაგრამ რუსეთის ცენტრში ქართული ეროვნულ-კულტურული ავტონომიის არსებობა, თითქოს ავტონომიების - მამა-პაპისეული, ძირძველი მიწა-წყლის წართმევით გამოწვეულ უდიდეს ტვივლსაც გამოხატავს და მის დასაბრუნებლად განეულ ყოველგვარ ძალისხმევასაც.

რეზოლა. არაფერს ვამბობ ოჯახური სიბოზის მონატრებაზე. თუმცა ოჯახური სიბოზის მონატრებას დიდ ხანს არ შეუწუხებია. როცა ბავშვებთან 24-საათიანმა მუშაობამ და უძილო ღამეებმა შედეგი გამოიღო, გაჩნდა კონცერტებზე პირველი მიწვევები და მისი თანმხლები ოჯახები, შესაბამისად, იმატა ანსამბლში გაწვევრიანების მსურველთა რიცხვმა, დავით რუსიას დასახმარებლად თბილისიდან სანკტ-პეტერბურგისკენ რიგ-რიგობით დაიძინნენ მისი ოჯახის წევრები. ჯერ უფროსი შვილი - ალექსი ჩავიდა, პროფესიით სტომატოლოგი, რომელიც დღემდე ითავსებს ანსამბლის მუსიკალური გამფორმების მისიას. მერე - ირაკლი, რომელმაც იურისტობას საბოლოოდ ხელოვნების სამსახური არჩია - საქართველოს კულტურის ინსტიტუტი დაამთავრა და ანსამბლ „მამულსა“ და აფხაზეთის სიმფონიისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლში მღეროდა. ბოლოს ოჯახის დედამ - მზიური გოცირიძემაც გადაწყვიტა, რომ ქართულ საქმეს შეეცდებოდა ქმარ-შვილს ახლა მისი თანადგომა იქ სჭირდებოდა და მანაც სანკტ-პეტერბურგს - თავისი სტუდენტობის ქალაქს (აქ დაამთავრა სამედიცინო ინსტიტუტი) მიამურა. ასე რომ, რუსიებმა რუსეთში განა მხოლოდ ქართული კულტურის ხიბლის, ერთგულებით ნაქმეი ქართული ოჯახის ფენომენის წარმოჩენაც შეძლეს.

კურსებისა. იგი ჯერ კიდევ 2003 წელს, სანკტ-პეტერბურგის სამასი წლისთავისადმი მიძღვნილ კონცერტზე გამოარჩიეს. ანსამბლს სანკტ-პეტერბურგის გუბერნატორის საგანგებო დიპლომი, მოგვიანებით კი „ნევის ნაპირებზე ქართული კულტურის“ წარმოჩენისათვის პეტრე პირველის მედალი გადაეცა. აღიარებას აღიარება მოჰყვა, დიპლომს - დიპლომი, ლაურეატობას - ლაურეატობა... მათი ჩამოთვლა უზარალოდ, ძალიან შორს წავიყვანს, ამასობაში ანსამბლში 5-დან 18 წლამდე ასაკის 150-ზე მეტი მოზარდი დაეუფლა ქართული ცეკვის ხელოვნებას, მის ცალკეულ ილეთებს, რომელიც თანდათან უფრო იხვეწება, და რთულდება კი-

ფენილი... იმ დღეს ქართველსა და არაქართველს, ერთიანად ხიბლავდა და აჯაღებდა. „ივერიის“ მშობლიურმა 122-ე სკოლამ, რომლის კვლევებშიც დიდიხა და ეს წარმოდგენა, გამორჩეულად მრავლის მომცველი სიტყვა უთხრა დავით რუსიას: „...თქვენ დიდი სიფრთხილითა და სიყვარულით ინახავთ საქართველოს მაღალი კულტურის მომხიბველ ტრადიციებს. თქვენს მიერ დადგმულ ცეკვებში იგრძნობა ქართული მაცისცემა და გულის ძვერა, თითოეული მათგანი გაჟღერებულია სამშობლოზე ფიქრით და ოცნებით. თქვენი საკონცერტო პროგრამა სულ უფრო და უფრო მდიდრდევ-

უცხოელი მაყურებლის თვალწინ ერთად, განუყოფელ და ჰარმონიულ მთლიანობას ქმნის.

გავა დრო და თქვენს მიერ ქართულ ფესვებზე აღზრდილი ახალგაზრდობა მადლობას გეტყვით ქართული სულისა და ტრადიციების შენარჩუნებისთვის“.

მადლობა მას ამ ყველაფრისთვის და „სანკტ-პეტერბურგში საქართველოს ისტორიის, კულტურისა და ხელოვნების პოპულარიზაციის საქმეში აქტიური მონაწილეობისათვის“... - იმ დღეს სანკტ-პეტერბურგის ქართულმა სათვისტომომაც უთხრა.

ვინ არ გამოვიდა და როგორ არ შეაქო იმ საღამოს დავით რუსია, მაგრამ მათ შორის ყველაზე მთელიდნელი იუბილარისთვისაც რუსეთის ღირსების ორდენით დაჯილდოება იყო. თუმცა, არის თუ არა ეს, ან რომელიმე სხვა ჯილდო მისთვის გამორჩეული, დავით რუსია პასუხობს: „ჩემთვის ყველა ჯილდო, დიპლომი თუ სიგელი, რომელიც კი მიმიღია, ერთნაირად ფასეულია, როგორ შეიძლება, ადგილები განუზღვრო იმათ, ვინც ქართული ხელოვნება აღიარა და მისთვის გვერდის ავლა ვერ შეძლო“.

...იმ დღეს სცენაზე რუსიების სამი თაობა იდგა: ბაბუა, შვილი და შვილიშვილები - გიორგი და დავითი... ბაბუამ მადლობის სიტყვაში აღნიშნა, რომ ეს არ იყო შმთხვევითი, პატარებს აქედანვე შთავაზნებენ, რომ ვალდებულნი არიან, ოჯახის ტრადიცია გააგრძელონ - ქართულ კულტურას მოუარონ, გაუფრთხილდნენ და ქართველი ერის ღირსების განცდა კიდევ უფრო გაამძაფრონ.

ნატო კორსანტი.

P. S. დავით რუსია დღეს საქართველოშია, და ცოტა არ იყოს, გულდაწყვეტილია. თითქოს ახლა აღმოაჩინა, რომ ქართულ ვოკალურ-ქორეოგრაფიულ ანსამბლ „ივერიაზე“ და მის წევრ ქართველ გოგო-ბიჭებზე, მათ შემოქმედებამ საქართველოში არავინ უწყის. სანკტ-პეტერბურგში ჩასული ქართველი ყურნალისტები თითქოს გულმოდგინედ აღმგვადვენ მათი საქმიანობის ამსახველ კადრებს, მაგრამ... ქართულ ტელევიზორში ისინი არასოდეს არავის უნახავს.

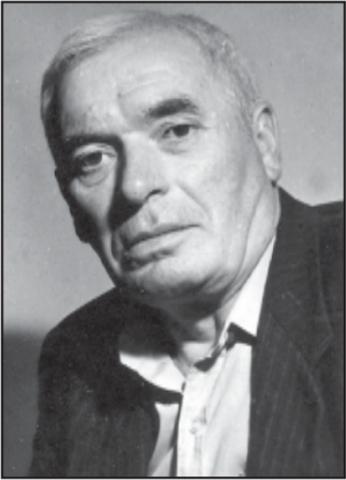
ანადა, რა ქან იმ ქართველმა გოგო-ბიჭებმა, რომელთა მშობლებიც მედმა ინება და „დიდ რუსეთში“ გადაისწოლა, მშობლიურ ფესვებს მოსწყვიტა. დავით რუსიას კი იმ რთულ ვითარებაში მათი ქართული კულტურითა და ტრადიციებით „დაავადება“ უტყვიოთა, და წესით, ამისთვის მას ღირსების ორდენით რუსეთი კი არა, ჩვენ უნდა ვაჯილდოვებდეთ.

6. 6.

ირაკლი და ალიბი რუსიები.

ახალი ლექსები

ილია იმერაშვილი

თვარსხეობა ქუთაისის ასპიზაჲ

მონსალვის შვეტი ციხე-სიმაგრე გრაალის თასზე მიკრული მინდად, - შემოგხევიეა მქრქალი სინათლე, მაგრამ არ უწყი, რა გსურს, რა გინდა!

ვინაა სულით ნაჭედ მუსიკას მისტიკის ფერთა წიქში წინდრავ, ჯერანსმენილი მრეყვის რისკითა მოდიხარ, მაგრამ რა გსურს, რა გინდა!

ფანტასტიკური იდუმალების ზვავე წარგზობავს დაწყებული წრიდან, საკუთარ თავს ვერ დაემალე და ვერ აგვისნი - რა გსურს, რა გინდა!

თაღლითთა განძის გამოქვაბულად გადააქციე ტაძარი წმინდა, შენი იდეის ჭრელი ფაშულა, გმლის ნაცარტუტად, ვით აღრე გმლიდა!

შავი ზრახვების მლანტი მითებით გილიზრავს თვალემს ვანსკულავთა წყება, მალე, სულ მალე გაიფიტები, გაგასატანებს თავდავიწყება!

ვინ მოგავლინა ეს ძალღიკუდა, დუჟმორეული სიგიჟის ქაფით, მალე უთუოდ ლიქნი გაგგუდავს - ჩაიქოლები კაცი - ქოფაკი!

გაქვს წარხოცილი აზრი და განჯა, გაასულორე უცხად ილორი, შერეუთი ეძებ სევანს და განჯას, არაგვს ერთვისო - ამზომ - იორი!

პატრონმა ყოვლად დაშრეტილ ხედვის - თავი დასახე მეუფედ ქართლის, გვხვევ ცეცხლში, ვითარც ადრიდან გვხვევდი - ხალხის ნებას ხომ არაფრად არ სთვლი!

მამა-პაპათა საფლავის მხენლო, ამომძირკველო კოდის და გენის, როდემდის!!! ივერთ შავად დათქმელო? გადახაზველო ახლის და ძველის!!!

ჩა ხრება მაინც

ქართლო, ისევე ეშმას ზვარაკო, ანკარა წყარო ვინ აგიმღერია?! ვის რაზე უნდა ველაპარაკო, ვინ ჩააჩუმებს უგუნურთ ღრიალს!

დღემდე მოსულო ომით და წვითა, ხვალისთვის ნეტავ რადას აპირებ, თუ კი ზეციდან ვარსკვლავს ვერ სწყვიტავ, უნდა დაუდგე მონად ვამპირებს?!

ისინი შენს სისხლს ხვრევენ და სწოვენ, არ უნელდებთ წამითაც მადა, ეკლიან გზებზე გოლგოთა ჰპოვე, ის ალგისრულეს, რაც დაგეჟანდა!

ტანზე რა თაფლის კვერი გისვია, მუზემისგან რომ არ გაქვს საშველი, შენს გზაზე შავზე შავი ნისლია და აღარ ინდობს ქართველს ქართველი!

გაგვანდე ერთი, წმინდა მარიამ, შენმა ქვეყანამ ხსნა ჰპოვოს როდის?! ეს ხალხი ასე რამ გადარია, რომ მისხალიც კი არ შერჩათ ნდობის!

დოქტორი, კმახა!

ვაი, იმ მხატვარს, ვაი, იმ არტისტს, ვაი, იმ პოეტს - თაღლითობაში ვინც სიამეს ხედავს და ჰპოვებს!

საით ივლაკვნი ეკლის ფესვო, მქვლარტე ხლართო ხარ, სურათო, როლო, მწირო ლექსო - რა ჩათლახი ხარ!

ცთომისკენ სურვილს - ყოველდღიურს - ვხედავ დანებდი, ფულის გულისთვის მოგივლია ყველა განედი!

კომფორტს, სავარძლებს, რად აჰყევ მითხარ? სულ გალელუხარ სიმრეყვისგან აღამის თიხავ!

შენც ივერთ მოდგმავ, ყანწიანს და გხედავ - ჭიქიანს, სუფრა გამხდარა, მხოლოდ სუფრა - შენი სტიქია!

ნუთუ ვეღარ გრძნობ ღვიძლს გიკორტნის შავი ყორანის, გონებას შენსას დახვევია დამე ყომრალი! შენი სადგომი სატანებით გაჭედლია, თუ დაიბადა - მაშინათვე კლავენ ილიას!

შენს რელიგიას თელავენ და გტაცებენ წმინდანს - გადააფარეს სუღარები მორალის მწვერვალს!

დღეს არვის ახსოვს წინაპართა ერთი იარაც, სტომაქისათვის ატარებენ დამცველ იარაღს!

დამადებულნო, უგუნურნო, დაწყველო დრო-ჟამს - როგორ გათელეთ დავიოთ და თამარის დროშა?!

ვინ არ აგვიგდო, პირუტყვივით ვინ არ ჩაგვწიხლა, უღირს შვილებით ჰე, მამულო, ყველაზე წინ ხარ!

როსლა იქნება შენმა ფესვმა იხაროს კვლავაც, ზარღო შვილები წინაპართა ზნეობის კვალად, როდის იქნება განგარდლოთ სინათლე წკვარამს?!

ასე დაცემა გაგონილა?! მამულო, კმარა!!!

გაკვირვებელი გესაუბრებით, ჩემს თვალთ ნანახს ვრონი და ვზომავ; გაყოფილი აქვთ ძალღემს უზნებო, კბილით იცავენ თავიანთ ზონას! ჩვენ რა ჭირი გვჭირს - შემოგვეფლითა

ასე თანდათან მამულის მტენი, ეს მერამდენედ უბირ მეფეთა მიერ გვენგრევა სახლი და ჭერი!

ვინ დაანთხია ამდენი გესლი, თურმე ვარამსაც ჰქონია ფესვი! გესლავს უნასი ფრთებგაშლილ ყვავილს, მაშასადამე მოწყენაც ჰყვავის! ვინ მოისმინა გალობა ყვავის, ტოტს შემოხდარი მხოლოდ ყრანტალებს, - ის სამასწლიან სიცოცხლის ყალიბს, საუნჯესავით თან დაატარებს!

ხრისოთვარ ჯანრაცხს

მათთვის საქართველოა საგანი რამ - მზითვენი! ყველა ნაღდი ქართველი, სასაცილო, ბითური! ვლიეთ დასავლეთით! უწერიათ ტიტულად, ნუთუ ვეღარ ხედებიან როგორ გამოფიტულან?!

რა არისო ქართული, სასაცილო წარსულით, ვით ტროპიკის მინადარნი სკუპით ხეზე გასულან! ფუყედ თელიან ტკივილებს მშობლიური ერისას, თუ გაგრძელდა ამგვარად, მაშინ ნახეთ, ერიჰა! - უსათუდ, მოსასპობ სიის თავში სწენიხანთ! დაწყველილნო თავიდან დედის ჩანასახშივე, უბირ სახელს, თქვენს სახელს, სანამ დაგანახშირებთ, სტომაქებგერილებო, სტომაქითვე აზროვნებთ, ხალხი უკვე გეძახით ძირმაგარებს, მამოლებს!

მისხალიც კი არ გიკრთით თავში აზრი ქართული! ნერვები გაქვთ, უთუოდ, უცხოური მავთულის! უდიერად ეპყრობით წინაპართა საფლავებს, - ე, მანდ მდგარი ხეებისგან თქვენზე უკუთ გათაღეთ, - რა დავარქვათ არ ვიცე, მშობელ კერის ვანდალებს!

ახვანნიხილი

მე მესიმზრება კოლხთა ქვეყანა, ამზინვარება კეხრონ ქარების, ცირა მღეროდა: - ო, ნანა, ნანა, მაინც სათოკენ მიემგზავრები?!

შვიდფერში კოლხის ცხრა მუხა კრთოდა, სულს უწეწავდა ხმა ლუციფერის, ტალღებმღელვარე ზღვაური ხმობდა - ცხოვრება არის მიქელას ცელი!

„ტანო - ტატანოს“ - წუხდა მესივი, მაგრამ დალატი არგო სატანამ, ასეთ ქმედებით უკვე მე ვიცე, პოტიე ეკლის რა გზით ატარა!

უკვდავი სევდა კოლხეთს განგებამ თავზე მოარგო დარდის ნისლეზად, - იმედი მაინც არ ივარგება, არც ერის ფესვი და არც ღირსება!

სიკვირის ახ მუშინია

ქვეყანა მთლად შემლილია, გაეხდა ნატურის ასლი, სიკვდილის არ მეშინია, ვერდიქტს ვეცნობი წასვლის. მამა-პაპათა გზებზე შეურცხველად ვდგავარ, არ ვიცი აწ რას ვეძებ, მაინც წინაპარს ვგავარ!

ჩემამდეც მევენი წვალმობა, რა მოხდა მეც თუ ვწვალმობ, - მევენი ტირილში გალობდა, მეც ჭირსა შიგან ვვალმობ! გარდა უფლისა არავენი უწყის ღვთის შვილის ხვედრი, კაცს ხომ ჭირი და ვარამი კრავს გაუწყვეტელ ღვედით! ქვეყანა მთლად შემლილია, ვარ დღეს ნატურის ასლი, - სიკვდილის არ მეშინია, ვიცი, დრო მოდის წასვლის!

ცხოვრების რაცოუება

გმა გარმენილი. პალმათა ჯარი. სიგნალს აძლევენ სწრაფ გამგზავრების, რეკენენ, კიოდნენ ფიცხი ზარები, მეძახდა პონტო ტალღათა რკალით!

გავრბოდი შორეთს. კვენსოდა სევდით ეგ ჩემი მიწა! დღეს უკვე სხვათა, გემზანზე ტემზრი ნერვიულ ხმათა სიერცეს ფარავდა ტრაგიკულ მედით!

მღელვარე ცხუმი დავტოვეთ დამით, ზღვაზეც გვაზორვა მტკივან გულემით; აუშვეს ტრაპი - მებღვარებში ხედავდნენ მიზებს ცრემლებს ღვარის!

უცხად მოშვერა კეხრონმა ქარმა და სიყმაწვილის ჟამმაც მოშვერა, მსწრაფ გამახსენდა ჩემი დომერა, კოლხურ მიწაზე მალღობის ქარვა!

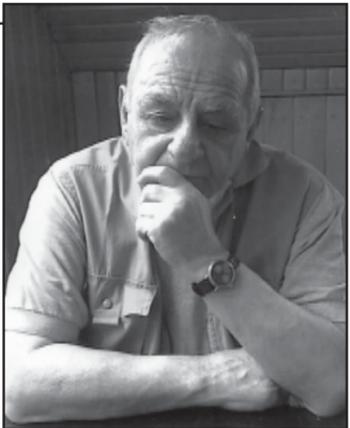
ვახიოჯარობა

წვიმის წვეთით კურცხალი ცრემლის... ეგ გზაა ჩემი თუ მელისწერა?! - სათიმებში თუ სრიალებს ცელი, ნუ იტყვი მალახს სიმწვანის სჯერა! ვერავის იხსნის სიფრთხილის განცდა, თუ უნდა მოხდეს მოსახდენელი, ნუ იტყვი, თითქოს ისინი აცცდა ვიღაც უზინარ კაცის ხელემით! ყველაფერს მოსდგამს წესი და რიგი, რაც იკეტება - კიდევ იღება, მიმდინარეობს სამყაროს შიგნით აუცილებლობის დათარიღება! წინ გვიძევს მოკლე გზა - სამოქმედოდ, მიზნის მიღწევას ვერ ვასწრებთ სრულად; დია სამყაროვ, მძლე შემოქმედო, რა უცნაურად კაცთათვის მზუნავ, ვერ ვასწრებთ ქვეყნად ტრფობის მოსწრებას, რომ შემოგვახვევ ტანჯვას და ურვას, ხშირად მურიცხი ცას თუ მოსწყდება, სამყარო კაცთა მაინც ხომ მზუნავს!

წვიმის წვეთით კურცხალი ცრემლის... ეგ გზაა ჩემი თუ მელისწერა?! - სათიმებში თუ სრიალებს ცელი, ნუ იტყვი მალახს სიმწვანის სჯერა! ვერავის იხსნის სიფრთხილის განცდა, თუ უნდა მოხდეს მოსახდენელი, ნუ იტყვი, თითქოს ისინი აცცდა ვიღაც უზინარ კაცის ხელემით! ყველაფერს მოსდგამს წესი და რიგი, რაც იკეტება - კიდევ იღება, მიმდინარეობს სამყაროს შიგნით აუცილებლობის დათარიღება! წინ გვიძევს მოკლე გზა - სამოქმედოდ, მიზნის მიღწევას ვერ ვასწრებთ სრულად; დია სამყაროვ, მძლე შემოქმედო, რა უცნაურად კაცთათვის მზუნავ, ვერ ვასწრებთ ქვეყნად ტრფობის მოსწრებას, რომ შემოგვახვევ ტანჯვას და ურვას, ხშირად მურიცხი ცას თუ მოსწყდება, სამყარო კაცთა მაინც ხომ მზუნავს!

ვაი, ამ ყოთჯას

ნაცრისფერ კასტის ერთფეროვნებას სისხლი არა აქვს, არც ეროვნება. ჩაქცეული ვართ ტლაპოს მორევეში, ვწევართ ღორებთან ძველ საღორეში... ვსხედვართ იქ, სადაც სტომაქს მერავინ, სადაც კაცობას მისდევს ვერავინ! ოდეს ხატულა ჩვენს მზე-მამულში, თოვლივით გაქრა სინდის-ნამუსი! წახდა ზრდილობა, გაქრა მწეობაც, დაისადგურა ველურთ მზვარობამ. ხელისუფალთა ცდა და მეობა - სატანეთისკენ ძლევით მგზავრობა! ერთგვაროსანნი - მოდი-მიდიან - ყველა მათგანი მტერზე ფლიდია; მამული, ენა - ფეხზე ჰკიდიათ, ნახეთ? რწმენასაც როგორ ჰყდიან! ეს რა მდის ხარ, მამულო ჩემო, თავს დაგატეხეს რისხვა კანის, გაჰყიდეს შენი წყალი, ხის ჩერო, შენი ხალხი და შენი ჰაერიც!!!

ილია იმერაშვილი

„ბრავო“, მაისტრო!

ალექსანდრე (გუთხუზ) ბასილაიას

ვინც გლოცავდა უთენია, თვალს, რაც ზღვისთვის უცქერია, საამო და ტკბილხმოვანი თუ რაიმე გისმენია - როცა კლავიშს შეეხე და გმა მიეცი სულის ბორგვას, გალობასაც, შიმნსაც რომ ჰგავს, საფიცარად გაგიხდია „დო, რე, მი“ და „აი ია“, რაც კი ამოგიკვენისია, რაც კი ლაღად გიმღერია, ყველაფერი - თავი-შოლო, ანუ შენი სახლი-კარი, არის შენი „ივერია“.

გზაგზოლო №-ს

განა ვინმემ დაგვაძალა, განა ვინმემ გვთხოვა, თვითონ ამოვირჩიეთ ერთმანეთის ძმობა. შეწყობილად ვმღეროდით, მეწვერ ცრემლივც ვღვარეთ, ჩვენი მცდარი ნაბიჯი, სხვას არ დაგვბრალეთ.

უხმაუროდ, უსიტყვოდ, გვჯეროდა და გვწამდა: ჩვენი გუთან-სახნისი მადლიანად ხნავდა. მყარმა სიარულმა ძმები გაგვიმეგრა, ვერამ დაგვაფრთიანა, ვერამ დაგვაგზავრა,

განსჯის ჭერი დამდგარა, ფიქრი სად არ მტყორცნის, როგორ გაცუდებულა მადლი მხარზე კოცნის, სნეულემა ვერ მჯახნის, ძმობის მომლა მზარავს, დამნაშავე მე ვიყო, მე ვიყო, შენ - არა!

თხოვა

ვეღარ ვმღერი ჩვეულ ხმაზე, ფრთები დამიკვცია, დამადვიე მხარზე თავი, სანამ დამიკვენისია. შემომხედე, როგორც მაშინ, კაღო რომ გამოიკეთე, ჩამიყენე თვალში შუქი, ქენი დიდი სიკეთე. ნუ მიწუნებ მუხლში ძალას, მენდე, ნუ ხარ მიზეზზე, ახლა მაინც წამომყვიე ქალო, მემრის ციხეზე. ჩვენ სკივრიდან ამოკინძე დღეთა კურიალოსანი, მხოლოდ ტკბილად მოსაგონი, მხოლოდ შექსხივოსანი. ... ყველაფერი მიდის როგორც, წუთისოფლის წესია, დამადვიე მხარზე თავი, სანამ დამიკვენისია.

ბარბაროშისძე. 2009 წ.

მიგრაციით აბანოში!

მიწვევას ორთქლის აბანოში ბანაობა, მაგრამ მეზინია არაფერი ვაგნო ჩემს უანმრთელობას. აგვისტოს ორთქლის აბანოს წესები.

ბ. ზ. წყალტუბო

ბავშვებს უნდა ეძინოთ-ფიზიოლოგიური მდგომარეობით. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება.

არაფერი ვიცი, რომ დანიშნულად დაზარალებული აბანოების გამოყენება უნდა იქნას. საერთაშორისო მდგომარეობის მიხედვით, აბანოების გამოყენება უნდა იქნას 2-3-ჯერ კვირით - თითო 5-5 წუთით. შედეგად შეიძლება დაზარალებული აბანოების გამოყენება 4-5-ჯერ.

თუ მცხად საერთაშორისო მდგომარეობით 7-10 წუთით მჯობნება. აბანოში რეკომენდებული არაა ტკბილი გაზიანი სასმელის სმვა. იგი აქლირებს წყურვილს, მასში არსებული კოფეინი კი ზრდის გულის დატვირთვას. უკეთესია - გურობი, წონიერი, მინერალიზებული წყალი, აბანოების წყალი და, რასაკვირვებელია, თხელი ჩაი.

რითაა სასიფთაო მფარველი?

ზაფხულში ხშირად მივდივართ სამწვანოში. მაგრამ გამიგონია, რომ მწვანოში არის კანცეროგენები. რა ნივთიერებაა ეს? როგორ გავუფრთხილოთ იგი?

ბავშვებს უნდა ეძინოთ-ფიზიოლოგიური მდგომარეობით. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება. კანცეროგენები - განსაკუთრებული ნივთიერებაა, რომელიც ნარკოტიკებთან ერთად ღია ცივსუნთქვით შეიძლება გამოიწვიოს. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება. კანცეროგენები - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება. კანცეროგენები - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება.

მუსიკალური ფენიანი

ქალინან მიყვარს ბარდის წვნიანი. მაგრამ ვცდილობ, არ ვჭამო იგი შეხვედრისა და კუჭის სხვა პრობლემების გამო. იქნებ შეიძლება როგორმე საყურადღებო წვნიანის ტიპის შედეგების ნეიტრალიზება?

ბავშვებს უნდა ეძინოთ-ფიზიოლოგიური მდგომარეობით. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება. ბავშვებს უნდა ეძინოთ-ფიზიოლოგიური მდგომარეობით. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება.

და კვლავ ყვავილის მტვერი

ორი კვირაა გაცივებული ვარ: თვალები დამინიოთლდა, ცხვირიდან უხვად მდის სითხე, თუშეა სიცხე არა მაქვს. გამივიყენე შემონახული ხალხური საშუალებები - ვსვამდი თაფლიან რძეს, კალენდულისა და გვირილის ნახარშს, მაგრამ უფრო უარესად გაესხი. ნუთუ „ქიმიკა“ ხალხურ საშუალებებს სჯობია?

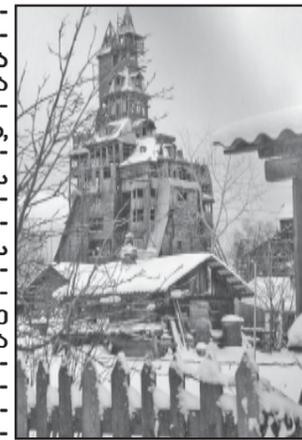
ბავშვებს უნდა ეძინოთ-ფიზიოლოგიური მდგომარეობით. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება. ბავშვებს უნდა ეძინოთ-ფიზიოლოგიური მდგომარეობით. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება.

ბავშვებს უნდა ეძინოთ-ფიზიოლოგიური მდგომარეობით. მისი უპირატესობაა: - ნაწილობრივად დაზარალებული აბანოების გამოყენება.

დასანებრავად განვირუკი

დასანებრავად განვირუკი. დასანებრავად განვირუკი. დასანებრავად განვირუკი. დასანებრავად განვირუკი.

დასანებრავად განვირუკი. დასანებრავად განვირუკი. დასანებრავად განვირუკი. დასანებრავად განვირუკი.

ფორინაში ავტომანქანა

ფორინაში ავტომანქანა. ფორინაში ავტომანქანა. ფორინაში ავტომანქანა. ფორინაში ავტომანქანა.

ყველაფრით გამოირჩეული

ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული.

ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული.

ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული. ყველაფრით გამოირჩეული.

გან იმედოვნებდნენ, რომ ცხოველები შაბრის ლერწმის პლანტაციას მავნებელი მწერების მოშორებად. თუმცა, გათვლა შეეშალათ. მწერების ბარკვეული სხეულები ბარდა, გომბორებზე დიდხანს იმყოფებოდნენ. მწერების ბარკვეული სხეულები ბარდა, გომბორებზე დიდხანს იმყოფებოდნენ.

გან იმედოვნებდნენ, რომ ცხოველები შაბრის ლერწმის პლანტაციას მავნებელი მწერების მოშორებად. თუმცა, გათვლა შეეშალათ. მწერების ბარკვეული სხეულები ბარდა, გომბორებზე დიდხანს იმყოფებოდნენ.

კასის გონებას მიიწვია ვერ ჯოგის

100 წელი - ის დღეა, რომელსაც განმავლელ-ბავშვების ბარ-ტრადიციის პატივს ვცემთ. კასის გონებას მიიწვია ვერ ჯოგის.

გოგონადაც ირგვარ მკლავი

600 მგავატი - ესაა ავროპაში ყველაზე მსხვილი ქარის ელექტროსადგომის სიმძლავრე, რომელსაც რუმინეთში წლეულს ააგებებდნენ. გოგონადაც ირგვარ მკლავი.

თანამგზავრიდან - ინტერნეტი

40 სანტიმეტრი - ესაა ოკეანის სიღრმის ზომის, რომელსაც წლეულს ააგებდნენ. თანამგზავრიდან - ინტერნეტი.

რუს წერენ, რას ამოგვინ ჩვიანა

საქართველოსთან მისი პირ-ველი წლის თავზე, რუსეთის პრემიერი მთავრობის მიერ...

კუთინი აფხაზეთში: იქნება დაცვა, იქნება ფუდის

წვავების ფონზე. მას შემდეგ, რაც მი-ვედვენი თავს დაესხა მკაცრი პრინციპით...

ლი რუსეთის პრემიერი ალიანსთან და-კავშირებით შეიძლება ყოფილიყო...

ამ ოთხშაბათს პრემიერი ვლადიმერ კუთინი დაუბრუნდა იმ ადგილს...

კუთინის მიზნით, რომელიც უნდა გამხდარიყო მოსკოვის სოლიდარობის...

უკანასკნელ დღეებში რუსეთი გან-საკუთრებით მებრძოლური დიპლო-

მატიურ ფორმებზე, წერს ფრანგული „ლიბერასიონი“. მოსკოვი, რომელიც...

პრესის მიმოხილვა.

დაღმისი ზურგზე

ტიპიური ზვევამ ცოცხლად დაგარდა 390 კაცი

წყალდიდობა გამოიწვია ტი-ფუნმა და აღმოჩნდა იგი ყველაზე ძლიერი უკანასკნელი 50 წლის...

რუსეთში შვიდნიან პიტლი-

რის ნივინი „მინი კამპუსი“ უნიკალური ეგზეკუციონარი 35...

ნიგნი არის პიტლერის ავტობი-ოგრაფიული მანიფესტის ერთ-ერთი...

ვაშინგტონში მინსკში გაგ-

ზანანა ემისარი ბელარუს-ამე-რიკის დიპლომის განახლება-

მინსკში ვიზიტით ჩადის ამერი-კის შეერთებული შტატების სა-

არგენტინაში და ჩილეში მო-

ითხოვს უნდა დატოვოს ილჩა-ბის უფლებამოსილება...

არგენტინისა და ჩილეს ხელისუ-ფლთა გადაწყვეტილება პონდუ-

გაშენის თავზე აპიპატისტ-

როფის დროს აპიპატისტური ტი-ლოფონით ისაუბრა...

გამოკვლევის შემდეგ გაირკვა, რომ ტეტერბოროს აეროპორტის...

ევროკავშირში აპრიტიკებენ კუთინის ვიზიტს აფხაზეთში

ევროკავშირმა მკაცრად დაგმო რუსეთის პრემიერ-მინისტრის...

ნი დემონსტრაციულად ჩავიდა აფხაზეთში და დაჰკირდა, იქ აუცილებლობის...

ამოცხადდა რუსეთის პრემიერ-მინისტრის ვიზიტის მიზანმიმართული...

რუსეთი მეზობლებს კუნთებს უჩვენებს

მოსკოვი, რომელიც ეტყობა, ჩართო უკრაინის დისტანციური...

ცენტრშია მოკრა „მოუხარ-ხევალი“ მეზობელი - სა-ქართველო...

ზოგიერთი უკრაინელი მიმოხილველის აზრით, უკრაინის ხელმძღვანელო...

როგორც რუსმა დამოუ-კიდებლობა პოლიტიკოლოგმა დიმიტრი...

მეზობელს „არ ჰყოფინს თავ-ღებობა, რომელიც შეი-ძლება გამოიყენოს...

კალათბურთი

პროგრამა მიწიერი: ოთხიდან ოთხი!

დღეს თბილისის სპორტის სასახლეში საქართველოს კალათბურთულ ეროვნულ ნაკრებში...

გამარჯვების ხანა გავუშვით ხელიდან. ახლა მთავარია ყოველ მატჩში მოვიპოვოთ უფრო...

ვი გურთისაგან

მალტის ნაკრები, ვაგონი, მარამ სად არის მალტა? თუ რუკა იცით და ხელთაშუა...

ამ კუნძულზე ვატარებ სასაღმრთო ტურს. მალტის ნაკრები...

რამდენიმე დღის წინათ საქართველოს ფეხბურთელთა ნაკრები...

ბალაბანს, რომელსაც ხუმრობით ფეხბურთში...

რადიო „იმედის“ ჩინებულმა სპორტულმა კომენტატორმა...

შეგახსენებთ, რომ შარშანდელი ომის გამო ქართველმა...

ნაკრები ავსტრიის ოპტიმალური შედეგად წარმოვიდგინე...

უპანა ხაზი: გიორგი ცინცაძე („ენისი“), რუსეთში, ტატიანა...

გუშინ საქართველოს ნაკრები საქართველოს სასახლეში...

– გიორგის მზაობის დონე უკმაყოფირო...

ლორე ვარა, თუმცა, მიტოვებული ვიქნები. მთავარი არის...

– გავაგრძელებს ხანა გავუშვით ხელიდან. ახლა მთავარია...

– განსაკუთრებით რთული, ალბათ, შედეგად გავხდები...

– ყველა თანამემამულე მომლოდინე მოემლოდინე...

– „ატლანტიკისთან“ ახალი კონტრაქტით კავშირები...

– დიხ. რაც მთავარია, გარჯა დამიფასდა და კიდევ 4 წელი...

შვედეთი – 4, საქართველო – 3, სლოვაკეთი – 2, ირლანდია – 1, ლუქსემბურგი – 0 ქულა.

15 აპრილი. საქართველო – ლუქსემბურგი, ირლანდია – შვედეთი.

19 აპრილი. საქართველო – ირლანდია, შვედეთი – სლოვაკეთი.

22 აპრილი. საქართველო – სლოვაკეთი, ირლანდია – ლუქსემბურგი.

26 აპრილი. საქართველო – შვედეთი, ლუქსემბურგი – სლოვაკეთი.

29 აპრილი. სლოვაკეთი – ირლანდია, შვედეთი – ლუქსემბურგი.

სურათზე: ივრე კოჭოშვილი; ვარჯიშისას. ანტონის ფოტო.

ფინანსების ლეგიონი

„მალტის ორდენი“ – საქართველოს ნაკრებს

ქონიერებული ქართველები გააპარსული გამოუშვეს.

რა ხდება, გოგონა და გოგონა, ქართულ ფეხბურთში?

უპანასკნელი ხუთი, გეგავთ, ათი წლის განმავლობაში...

დავეხსენოთ შედეგებს: ვიღაცა გეგავთ თვის გზაზე...

რატომღაც ამთავრებული ამ ხალხის წინაშე, სინაჟული...

ფეხბურთი, ყოველ შემთხვევაში, საქართველოში...

გურამ ვაშაკიძე

P. S. რომელიც ვიცით, მოსკოვის „სპარტაკმა“, სანაც...

ეროვნული ჩემპიონატი

„ცხინვალს“ დიდუბეში ელიან

შარშანდელი ეროვნული ჩემპიონატის მარაგულა „ცხინვალის“...

ახალ სეზონში პირველი სერიოზული გამოცდის ჩაბარება...

საკუთარ გულშემატკივართა თვალში შედეგად...

რაც შეეხება თვით „გაგრას“, იგი გათვალისწინებული...

დღევანდელი უმადლო იტალიაზე უფრო „გაგრა“...

გიორგი შოთაძე

ინტერნეტიდან

თავდაუზოგავად

საფეხბურთო კლუბის „განიანი დოლფინის“...

მიღწევა: სპორტდარბაზში ლონდონში...

გარდა ამისა, ჭარბი წონის დასაბრუნებლად...

ივლისში ჯინიფერ ლოპესი 40 წელი შეუსრულდა...

© ძურღები ექსპე შენ!

25 წელიწადი ქართველ ქურდებს მტრობს

კოვი, მეთხუთსეულ იანონიკი. ამ თავდასხვის უკან გვერდს „ქართული კვალი“ დანახვა: იმავი კონფლიქტი სომ 1984 წლიდან ბრძოლაში. მაშინ მამადანის ზონაში ჯანყის შემდეგ „საკავშირო მინიჭებულის“ ძურღი იანონიკი ირკუტსკის ახლოს საპატიმროში გადაიყვანეს...

იმ დროისთვის კალაუფლება ცივილიზირებული ეპოქის ხელთ ქართველ „კანონიერ ძურღებს“. მაშინდელ კონფლიქტზე დანიშნული მთელი ნივთი-გამოკვეთა „დაირისიანება“, რომლის ავტორი ბახლავთილიციის უძღვრულკოვნიკი ალექსანდრე პოპოვი.

– იანონიკმა ქართველებისთვის სავიწროვების შემდეგ ჩინიძე, – გვიანამოხს ის, – სავიწროვებულ აკურთხა „კანონიერ ძურღებს“ ორი რუსი, ხოლო ქართველი ძურღების კაცი, ვინმე მურაში, „განაკულება“. იმავი დროს თბილისური კრიმინალური თანამეგობრობა თვით იანონიკს არ სცნობდა „გვირგვინისნად“ – ეჭვობდა სუკ-თან იმის თანამეგობრობაზე.

ამვე სათქმელად, იმ ომს არავითარი ეროვნული სარჩული არ ედო – ორივე დაჯგუფებას სურდა ალუშინის ქარხნების, ხეხვის დაგზავნის, ენერგეტიკის კონტროლირება.

1991-ში სატუსალოდან განთავისუფლებული იანონიკი არააღმარებულად გაემგზავრა აშშ-ში, თუმცა არც იქ იმდენი ივიწყებდა ცივილიზირს „ხელში ჭიკას“, აგზავნიდა სათანადო ინსტრუქციებს...

„იანონიკის“ მხრიდან ქართველთათვის გამოცხადებული კრიმინალური ომი აქამდე ბრძოლადაა და შესაბამისად ფართოვდება მოკლულთა სიაც...

„იანონიკობის“ ქართველი კანდიდატები

რუსეთის კალაუფლები ძურღული ოჯახების ომისთვის ეზადებინა. ვინაიდან იანონიკობა – ძურღული სამყაროში იანონიკობა ცნობილ დიდ ავტორიტეტზე თავდასხვა შეიძლება მსხვილი მასშტაბის კრიმინალური ბარჯებების დაწყების მიზნად იქცეს.

ჩაცხრილული იანონიკი, თუნდაც რომ გადარჩეს, ალბათ აღარ დაუბრუნდება „ტახტს“, ვარაუდობენ გამოქვეყნების ფაქტორალურ გიურში. – მივი ჩრილობა და კიდეც ასაკიც (71 წლისა ბახლავთში შეუშლის ხელს. ტარიელ ონიანი (იგივე ტარიელისონაბა მილა ზის, თანაც იმისი დაჯგუფების რიგები უოლო ხანს გვარინად შეთხელა ულა; და მიიცვ, ტარო თურქი საპატიმროდანაღ შეიწინა, „გვირგვინის“ გვირგვინის; ეგ კია, რომ

ესაანეთის სატუსალოდან მოსკოვში დაბრუნებული ლაზა რუსთაველი (გასაქრთით შუამნიშვილი) ტარიელის მთავარ მოწინააღმდეგეს ჰასანა პაპას მიიხსრო, ღილი გავლენითაც სარგებლობს კრიმინალურ სამყაროში და შესაძლოა, „ტახტს“ წაეპოტინოს. კიდეც ერთი წონიანი პრეტენდენტია აგრეთვე თბილისურ ფსევდონიმზე შაქრო-ველი (ზაქარია კალაუფლი, რომელიც ამახად უცხოეთში ცხოვრობს, მაგრამ კალინა გელე შეუძლია თავის ამოყოფა რუსეთის დედაქალაქში.

„ნათვ იმის ბილი გვიწოდება, რომ რუსეთის უოლიტიკურ სამყაროშიც გვიყოფილა ქართველი „კანონიერი ავანაჰები“, იქნებ ამ დღეში არ გავბარდნილიყავით...

შპს „ჩარბალის წყაროები“ (ს/კ 2292833984) მიმდინარე წლის აპრილში თვეში გადაკეთდება სააქციო საზოგადოებად.

ღირებუთრი გიორგი ლომიკე

რუსული პრესის მიხედვით მოაგზავნა თამაზ გორბაქიძე

ი. ფალავას სახელობის პედაგოგიის საბეცნიერო კვლევითი ინსტიტუტის თანამეგობრობის საბიძგარს უცხადებენ გურამ გიარაგვილის დედის თამარის ბარდაცვალების გამო.

„საქართველოს რესპუბლიკის“ რედაქციის დიდ აბივის დაგვებათ, თუ თქვენი გაზეთის ფურცლებიდან მაღალხანა გადაგვხადიანებთ ყველა იმ პირისთვის და ორგანიზაციისთვის, ვინც ბაიზიარა ჩვენი დიდი მფუხარება ვლადიმერ (ვალერი) სოსხაძის ბარდაცვალების გამო.

3. სოსხაძის ოჯახი

© რა არ ხდება...

შამანი მანიაკი

ალტაელი შამანის კოსტიუმს „მანიას“ ეძახიან. მას სულის მითითებით კარავენ, რომელიც ყველა წვრილმანს გულდასმით აკვირდება, ვინაიდან სწორედ იმ უნდა დანიშნოს შინა. თუკი შამანი მანიას ჩაცვამდე დანიშნავს, იგი ავად გახდება და შესაძლოა, მოკვდეს კიდეც. მისი ატრიბუტებია:

1. ძუდი – იგი ბუნებრივად და ბუმბულაბითაა მორთული, ხოლო უკან დილაბით იკვრება, რომელსაც სამი ვერცხლის მონეტით დამკვეთის ბრძოლი გაფთხა აქვს მიგებული;
2. სახელოები – ფოცხვერის ბუნებრივად გაწყობილი;
3. ჩიქმა – ირმის ბაღმორუნებული ტყავისაა, რომელიც ბარდაცვალებიდან ადამიანის ფხვის კვლევის გამოსახელებითაა მოხატული;
4. ჭლარუნა – მისი მგა ჯალსანს ტრანსში შესვლას უადვილებს. როცა შამანი სულაბთან ურთიერთობს, ჭლარუნა ირმად გადაიქცევა და კატრონს გოროტ კალაუფლებს ბანგალებზე. ანდა სხვა ნივთებთან ერთად, სულაბის სახელოები გალავნებს.
5. სარაკუნა ტაშორ-ბაისი, იმავი ნავის თანხვედრის ნიშნის როლს ასრულებს, რომელიც შამანს მდინარეებში და ზღვებში მოგზაურობისას ეხმარება.
6. ტყავის ფორები ყოველთვის იცვლება ახლებით ახლო ნათესავის ბარდაცვალების შემდეგ, რაც სამოსელის ბანახლების სიგოლოა.
7. სხვა აქსესუარები – კოსტიუმს შეიძლება ექვსსამდე ხის დედალი მიაგაგრეს, ამიტომ მისი წონა ხშირად შვიდ კილოგრამს აჭარბებს. ისინი იმას ახახვენ, თუ რა სამყაროსთან ურთიერთობს ჯალსანი. შამანის კოსტიუმით, სამყარო ზედა, საშუალო და ქვედა ნაწილებად იყოფა. ზედა მთავარია, სადაც ჯალსანს თანხის მასწავლებლის შესვლა და ახალი ცოდნის მიღება შეუძლია. შუა სამყარო ნახყოფიერების იღვას უკავშირდება, ხოლო ქვედა – ღამის, სიკვდილისა და ზედა კალთა სამფლობელოა. არწივის ან ძორის ნაკრებები, აგრეთვე ირმის ან ხარიკების გამოსახელება იმის ნიშანია, რომ ჯალსანი ზემო სამყაროს უკანასკლვითადად ურთიერთობს, აუს ბუმბულაბი ან დამთვის გამოსახელება იმას მიტყველებს, რომ შამანი ქვედა სამყაროს სულაბთან ურთიერთობს, ხოლო შუა სამყაროს სიგოლოებია ხარი, ვაცი, კურღელი, ტახი.
8. პირანტი – საპოსელის ქვეშ შამანები იცვამენ პირანტს.
9. ლითონის ფირფიტები – ხელახა და სახელოებზე მიკრული ისინი ფრინველის ბუმბულაბის სიგოლოს წარმოადგენენ. ასევე ფრინველის სიგოლოა თავად შამანის კოსტიუმშიც. ფორები – უსან ნაკრებები, ნაბარბი – ჩონჩხი, ხოლო ბაფთები – კუდი.
10. ზანახალაქები – შამანებს მიწინააღმდეგე, რომ სხვა სამყაროებში მოგზაურობისას ზანახალაქები ფრინველებად გადაიქცევიან და კაცს ავადმყოფის ან მიცვალებულის სულის მოპოვებაში ეხმარებიან.

შხნოური პრესის მიხედვით

© ინფორმაცია

მონადირეებო, სეზონი გეწყებათ

გადაგვრან ფრინველებზე ნადირობის სეზონი 22 აპრილიდან იწყება. გარემოსა და გუნდობის რესურსების დაცვის სამინისტროს უკვე გამოაქვეყნა სანადირო სანებობის ნადირობის დღიური ლიმიტები და ვადები.

გადაგვრან ფრინველებზე ნადირობის მსურველებმა ნადირობის თან უნდა იქონიონ გადაგვრან ფრინველების მოკვება და ნადირობის მოსაკრებლის (10 ლარის ოდენობით გადახდის და გადასტურებაში მითარი და შესამინისტროს მიერ გაცემული სანადირო იარაღის შენახვისა და ტარების უფლების დამატებული დოკუმენტი. მოსაკრებლის გადახდა შესაძლებელია საქართველოს ნავისიერ ბანკში.

სამინისტროს დადგენილი აქვს სანადირო სანებობის ნადირობის

დღიური ლიმიტები და ვადები: მწყერი – 20 ცალი, გარეული მტრადი – 10 ცალი, ჩიგუხა – 5 ცალი, ჩვეულებრივი გვირგვინი – 10 ცალი, ქედანი – 10 ცალი, გვირგვინი (გულირე) – 10 ცალი (ნადირობის ვადა 22 აპრილიდან 15 თებერვლამდე); ტყის ძათაბი – 7 ცალი (ნადირობის ვადა 15 თებერვლიდან 15 დეკემბრამდე); წყალმცურავები (რუსი ბაბი, რუსი იხვი, შიკვარა, გარეული იხვი, იხვიწვა, ფართოცხვირა იხვი, მელთაბი – სავითო რაოდენობა 8 ცალი.

ნადირობისთვის დაგვრული იარაღები: სანადირო ხანძრულიანი და გლუვულიანი ცეცხლსასროლი იარაღი, სანადირო ცივი და ცივი სასროლი იარაღი, სანადირო ხვევებური იარაღი. აკრძალულია სანადირო იარაღის ზემოთჩამოთვლილი სახეების გარდა სხვა იარაღით ნადირობა.

აკრძალულია ნადირობა დაცული ტერიტორიების გარშემო 500-მეტრიან ზონაში. აკრძალულია ნადირობა საქართველოს ძალაქების ადმინისტრაციულ საზღვრებში და ყოფილი პორჯოისა და ბაკურიანის სატყეო მუხრენოვის მთელ ტერიტორიაზე.

40-308-360

© კადრი

<p>საქართველოს რესპუბლიკა SAKARTVELOS RESPUBLIKA</p> <p>გ. ანგვლიანის (ყოფილი პეროვსკაიას) d. 19</p>	<p>გამოცემლობა: შპს „თანადგობა“-იგაზეთ „საქართველოს რესპუბლიკის“ გამოცემული“ (დავით აღმაშენებლის 150, ტ: 899 79-76-79) შპს „ახალი საუკუნე“ იგაქდება „კოლორში“ (რკინიგზის ჩიხი, № 20)</p>	<p>პასუხისმგებელი რედაქტორი სვარტაძე თეოდორე 99-62-77; 899 36-00-35</p>	<p>მთავარი რედაქტორი ალექო ასლანიშვილი 899 56-81-86 პასუხისმგებელი რედაქტორები: გურამ გოზიაშვილი 899 53-76-16; რუსლან რუსია 899 17-21-21; პასუხისმგებელი მდივანი გაგუა ვაზაქიძე 879 01-04-77</p>	<p>ინფორმაცია 66434 რედაქციის მიერ შუამავითი მასალაში დანიშნულია ავტორთა ხარჯი. ავტორთა მოსახარება, შესაძლოა, გუდაზარ მეთხუთსეულს რედაქციის პოზიციას.</p>
--	---	---	---	--